

Omgevingswet

Beschikking Omgevingsvergunning

Zaaknummer	1174116
DSO-nummer	2024090301364
Aanvrager	Ane Pluimveebedrijf B.V.
Aangevraagde activiteiten	Het uitbreiden van een pluimveebedrijf

Locatie	Berkterondweg 2, 7784 DG Ane
Datum ontvangst aanvraag	3 september 2024
Datum Beschikking	22 september 2026

BESLUIT OMGEVINGSVERGUNNING

I. Onderwerp

Op 3 september 2024 is een aanvraag voor een omgevingsvergunning ontvangen van Ane Pluimveebedrijf B.V., De Stroet 2a 6741 PT in Lunteren. Het betreft het uitbreiden van een pluimveehouderij. De aanvraag heeft betrekking op het adres Berkterondweg 2 7784 DG in Ane, gemeente Hardenberg. De aanvraag is geregistreerd onder nummer 1174116. De aanvraag betreft de volgende milieubelastende activiteiten (kernactiviteit(en) en daaraan functioneel ondersteunende MBA's):

- het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van pluimvee, bedoeld in categorie 6.6 van bijlage I bij de richtlijn industriële emissies

II. Besluit

Wij besluiten, gezien de overwegingen die zijn opgenomen in deze vergunning en gelet op afdeling 8.5 van het besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), afdeling 3.6 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), afdeling 16.4 van de Omgevingswet (Ow), hoofdstuk 11 en bijlage V van het Omgevingsbesluit (Ob), hoofdstuk 2 van het Bkl, paragraaf 22.3.4.2, 22.3.6.2 en 22.3.6.4 van het Omgevingsplan gemeente Hardenberg en paragraaf 4.6.4 van de Omgevingsverordening provincie Overijssel aan Ane Pluimveebedrijf B.V. een omgevingsvergunning te verlenen:

- op grond van artikel 5.1 en artikel 5.43 van de Ow en artikel 3.201 van het Bal voor de vergunningplichtige milieubelastende activiteit veehouderij. Aan de vergunning zijn voorschriften verbonden.

En ook:

- dat er op grond van artikel 16.43 van de Ow, in samenhang met artikel 11.6 en bijlage V van het Ob geen milieueffectrapport gemaakt hoeft te worden omdat de voorgenomen projectactiviteit niet leidt tot aanzienlijke milieueffecten.

Deze revisievergunning vervangt de eerder verleende vergunning voor deze milieubelastende activiteit:

- Oprichtingsvergunning van 16 mei 2024 kenmerk Z2020-00012356. En vervalt op het moment dat dit besluit onherroepelijk in werking treedt.

En ook:

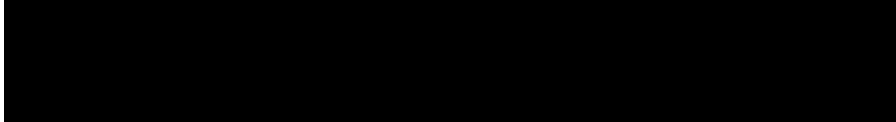
dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van deze vergunning:

- Samenvatting 012 d.d. 19-03-2026;
- Aanmeldnotitie mer-beoordeling in het kader van omgevingsvergunning milieu, laatst gewijzigd d.d. 19-3-2026;
- Inrichtingstekening aanvraag milieuvergunning, blad 1 plattegrondtekening, laatst gewijzigd d.d. 29-8-2025;
- Inrichtingstekening aanvraag milieuvergunning, blad 2 dwarsdoorsneden, laatst gewijzigd d.d. 29-8-2025.
- Energiebesparende maatregelen, vragenlijst pluimveehouderij, d.d. 3-9-2024;
- Overzicht erkende maatregelenlijst energie, d.d. 3-9-2024;
- Akoestisch onderzoek, projectnummer: 1030-1540, d.d. 8-10-2025;
- Uitwerking getroffen maatregelen BBT-conclusies intensieve veehouderij, d.d. 20-8-2024;
- Informatief overleg met naaste burens, laatst gewijzigd d.d. 20-8-2025;
- Cumulatieve geurberekening d.d. 16-12-2025;
- Zienswijze - ontwerpbesluit omgevingsvergunning milieu, binnengekomen 6 mei 2026;

- Aanvulling zienswijze, binnengekomen 12 juni 2026;

Ondertekening en verzending

Met vriendelijke groet,
Namens burgemeester en wethouders van Hardenberg

Dit document is digitaal aangemaakt en daarom niet voorzien van een handtekening

Deze beschikking is verzonden aan de aanvrager.
Een afschrift van deze vergunning is verzonden aan: [redacted] van [redacted] Advies.
info@[redacted] advies.nl

RECHTSBESCHERMINGSMIDDELEN

Het besluit en de bijlagen bekijken?

Dit kan vanaf de datum van de publicatie tot zes weken daarna. Het besluit wordt gepubliceerd en bekend gemaakt op 7 oktober 2026 via in De Toren en op <http://www.officielebekendmakingen.nl>. De ter inzage start op 8 oktober 2026. Het besluit in te zien op [officielebekendmakingen.nl](http://www.officielebekendmakingen.nl).

Bent u het niet eens met dit besluit?

Dan kunt u, belanghebbenden, degenen die zienswijzen hebben ingebracht, alsook door belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijze te hebben ingebracht tegen het ontwerpbesluit beroep indienen. Dit kan tot zes weken na de dag waarop dit besluit is gepubliceerd. Het kan digitaal (met het "Beroepschriftformulier" op www.rechtspraak.nl) of schriftelijk. U stuurt het naar de rechtbank Overijssel, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 10067, 8000 GB Zwolle.

Het beroepschrift moet ondertekend zijn en dient in ieder geval te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een aanduiding/omschrijving van het besluit waartegen beroep wordt ingesteld;
- de redenen/gronden van het beroep.

Wanneer u beroep indient mag het besluit toch uitgevoerd worden. Wilt u dit tegenhouden?

Vraag dan om een voorlopige voorziening bij de Voorzieningenrechter. Stuur uw verzoek naar rechtbank Overijssel, Postbus 10067, 8000 GB Zwolle. Of doe uw verzoek digitaal (met DigiD) via <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/REchtsgebieden/Bestuursrecht>.

Voor zowel de behandeling van uw beroep als een verzoek om voorlopige voorziening brengt de rechtbank u kosten in rekening.

Wanneer kunt u gebruik maken van uw vergunning?

U kunt gebruik maken van de omgevingsvergunning de dag na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd.

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT OMGEVINGSVERGUNNING	2
RECHTSBESCHERMINGSMIDDELEN	4
INHOUDSOPGAVE.....	5
VOORSCHRIFTEN MILIEU.....	9
1 ALGEMENE VOORSCHRIFTEN	9
1.1 TERREIN VAN DE MILIEUBELASTENDE ACTIVITEIT EN TOEGANKELIJKHEID.....	9
1.2 INSTRUCTIES	9
1.3 REGISTRATIE	9
1.4 BEDRIJFSBEËINDIGING.....	10
2 AFVALSTOFFEN	10
2.1 GESCHEIDEN HOUDEN VAN AFVALSTOFFEN	10
2.2 OPSLAG VAN AFVALSTOFFEN	10
3 AFVALWATER EN WATERBESPARING.....	10
4 HOUDEN VAN DIEREN.....	11
4.2 HYGIËNEMAATREGELEN DIERENVERBLIJVEN	11
4.3 GEZONDHEID	11
4.4 BEHANDELING EN BEWARING VAN DROGE MEST	11
4.5 NOODVENTILATOREN.....	11
5 MAATWERKVOORSCHRIFTEN GELUID.....	12
5.1 ALGEMEEN.....	12
5.2 GELUIDSNIVEAUS.....	12
OVERWEGINGEN ALGEMEEN	14
1. PROCEDURELE ASPECTEN	14
1.1. GEGEVENS AANVRAGER	14
1.2. PROJECTBESCHRIJVING	14

1.3.	HUIDIGE VERGUNNINGSSITUATIE	14
1.4.	VERGUNNINGPLICHT	14
1.5.	BEVOEGD GEZAG	14
1.6.	BEOORDELING VAN DE AANVRAAG	14
1.7.	PROCEDURE	15
1.8.	ZIENSWIJZEN	15
1.9.	WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN DE ONTWERPVERGUNNING.....	25
2.	M.E.R-BEOORDELINGSBESLUIT.....	26
2.1.	KENMERKEN VAN HET PROJECT	26
2.2.	LOCATIE VAN HET PROJECT.....	28
2.3.	SOORT EN KENMERKEN VAN HET POTENTIËLE EFFECT.....	29
2.4.	MAATREGELEN	30
2.5.	CONCLUSIE	30
	OVERWEGINGEN MILIEU.....	32
3.	TOETSINGSKADER MILIEU.....	32
3.1.	INLEIDING	32
3.2.	TOETSING AANVRAAG.....	32
3.3.	BESLUIT ACTIVITEITEN LEEFOMGEVING	33
3.4.	ZORGPLICHT	33
4.	AFVALSTOFFEN	34
4.1.	AFVALSTOFFEN ALGEMEEN	34
5.	WATERBESPARING	34
6.	DIERENVERBLIJVEN EN EMISSIE	35
6.1.	DIERAANTALLEN EN (HUISVESTINGS)SYSTEMEN VERGUND	35
6.2.	DIERAANTALLEN EN (HUISVESTINGS)SYSTEMEN AANVRAAG	36
7.	BESTE BESCHIKBARE TECHNIEKEN	37
7.1.	IPPC-INSTALLATIE.....	37

7.2.	BBT-DOCUMENTEN	38
7.3.	BBT-CONCLUSIES	38
8.	AMMONIAKEMISSION UIT DIERENVERBLIJVEN	43
8.1.	BBT DIERENVERBLIJVEN AMMONIAK	43
8.2.	AMMONIAKEMISSION DIERENVERBLIJVEN	44
9.	GEURHINDER UIT DIERENVERBLIJVEN	44
9.1.	TOETSINGSKADER	44
9.2.	TOETSING GEURHINDER	44
9.3.	BEOORDELING DIEREN MET GEUREMISSIONFACTOREN	45
9.4.	CONCLUSIE GEURHINDER DIERENVERBLIJVEN	46
10.	EMISSION FIJNSTOF UIT DIERENVERBLIJVEN	46
10.1.	BBT DIERENVERBLIJVEN VOOR FIJNSTOF	46
10.2.	LUCHTKWALITEITSEISEN	47
11.	(VOLKS)GEZONDHEID EN VEEHOUDERIJ	49
11.1.	HET TOETSINGSKADER	49
11.2.	DE GEVOLGEN VAN DE AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN	50
11.3.	MAATREGELEN EN VOORZIENINGEN	50
11.4.	BEOORDELING EN CONCLUSIE	51
12.	AGRARISCH AFVALWATER	51
12.1.	HET TOETSINGSKADER	51
12.2.	MAATREGELEN EN VOORZIENINGEN	51
12.3.	BEOORDELING EN CONCLUSIE	52
13.	BODEM	52
14.	ENERGIE	52
14.1.	ENERGIE RELEVANTE INRICHTINGEN	52
14.2.	TOETSING	52
15.	GELUID	53

15.1.	TOETSINGSKADER	53
15.2.	VERGUNDE SITUATIE OMGEVINGSVERGUNNING	53
15.3.	BEDRIJFSSITUATIE	54
15.4.	BEOORDELINGSPUNTEN	54
15.5.	GELUIDSBELASTING.....	54
15.6.	OVERWEGING AKOESTISCHE SITUATIE.....	55
15.7.	GELUIDSREDUCERENDE MAATREGELEN (BBT)	55
15.8.	AFWEGING.....	56
15.9.	MAATWERKVOORSCHRIFTEN.....	56
16.	ANDERE REGELS EN WETTEN	56
17.	CONCLUSIE	56
	BIJLAGE 1 – BEGRIPPENLIJST	57

Omgevingswet

VOORSCHRIFTEN MILIEU

1 ALGEMENE VOORSCHRIFTEN

1.1 Terrein van de milieubelastende activiteit en toegankelijkheid

- 1.1.1 Binnen of nabij de installaties mogen geen andere goederen of stoffen worden opgeslagen dan de goederen of stoffen die voor het proces nodig zijn of daardoor zijn verkregen, met uitzondering van brandbestrijdingsmiddelen.

1.2 Instructies

- 1.2.1 Tijdens het in bedrijf zijn van installaties die in geval van storingen of onregelmatigheden kunnen leiden tot nadelige gevolgen voor het milieu, moet steeds voldoende en kundig personeel aanwezig zijn om te kunnen ingrijpen.
- 1.2.2 Onderhoudswerkzaamheden, waarvan redelijkerwijs moet worden aangenomen, dat deze buiten de begrenzing van de milieubelastende activiteit nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken, of dat hiervan in de omgeving meer nadelige gevolgen voor het milieu worden ondervonden dan uit de normale bedrijfsvoering voortvloeit, moeten ten minste vijf dagen voor de aanvang van de uitvoering aan het bevoegd gezag worden gemeld.
- 1.2.3 Als uit de inhoud van keurings- of inspectierapporten blijkt dat gevaar voor verontreiniging dreigt, moet direct het bevoegd gezag worden geïnformeerd.

1.3 Registratie

- 1.3.1 Binnen het bedrijf is een exemplaar van deze vergunning (inclusief aanvraag) met bijbehorende voorschriften aanwezig. Verder zijn de volgende documenten aanwezig:
- alle overige geldende omgevingsvergunningen en meldingen;
 - de veiligheidsinformatiebladen die behoren bij de binnen de begrenzing van de milieubelastende activiteit aanwezige gevaarlijke stoffen;
 - de bewijzen, resultaten en/of bevindingen van de in deze vergunning voorgeschreven inspecties, onderzoeken, keuringen, onderhoud en/of metingen;
 - de registratie van het jaarlijks elektriciteit-, water- en gasverbruik;
 - het logboek waarin van de ongediertebestrijding per bestrijding, de gebruikte middelen en de hoeveelheden zijn bijgehouden. Hierbij moet worden aangegeven of men de ongediertebestrijding zelf heeft uitgevoerd, of dat dit is gedaan door een extern bedrijf;
 - klachten van derden en de actie die door de vergunninghouder is ondernomen om de bron van de klachten te onderzoeken en eventueel weg te nemen, moeten worden geregistreerd

De documenten, genoemd onder c, d, e en f, moeten ten minste vijf jaar worden bewaard.

1.4 Bedrijfsbeëindiging

- 1.4.1 Bij het geheel of gedeeltelijk beëindigen van de activiteiten binnen de milieubelastende activiteit moeten alle aanwezige stoffen en materialen, die uitsluitend aanwezig zijn vanwege de te beëindigen activiteiten, door of namens vergunninghouder op milieuhygiënisch verantwoorde wijze worden verwijderd.
- 1.4.2 Van het structureel buiten werking stellen van (delen van) installaties en/of beëindigen van (een van de) activiteiten moet het bevoegd gezag zo spoedig mogelijk worden geïnformeerd.
- 1.4.3 Installaties of delen van installaties die structureel buiten werking zijn gesteld en nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben, moeten in overleg met het bevoegd gezag worden verwijderd, tenzij de (delen van de) installaties in een zodanige staat van onderhoud worden gehouden dat de nadelige gevolgen niet kunnen optreden.

2 AFVALSTOFFEN

2.1 Gescheiden houden van afvalstoffen

- 2.1.1 Vergunninghouder is verplicht, in aanvulling op artikel 3.195 en bijlage II van het BaI, de volgende afvalstromen gescheiden te houden en gescheiden aan te bieden of zelf af te voeren:
 - a. papier en karton;
 - b. elektrische en elektronische apparatuur;
 - c. kunststoffolie;
 - d. de verschillende categorieën van gevaarlijke afvalstoffen, onderling en van andere afvalstoffen;
 - e. bedrijfsafval.

2.2 Opslag van afvalstoffen

- 2.2.1 De op- en overslag en het transport van afvalstoffen moeten zodanig plaatsvinden dat zich geen afval in of buiten de begrenzing van de milieubelastende activiteit kan verspreiden. Mocht er toch verontreiniging buiten de begrenzing van de milieubelastende activiteit plaatsvinden, dan moeten direct maatregelen worden getroffen om deze verontreiniging te verwijderen.
- 2.2.2 De verpakking van gevaarlijk afval moet zodanig zijn, dat:
 - a. niets van de inhoud uit de verpakking kan ontsnappen;
 - b. het materiaal van de verpakking niet door gevaarlijke stoffen kan worden aangetast, dan wel met die gevaarlijke stoffen een reactie kan aangaan, dan wel een verbinding kan vormen;
 - c. deze tegen normale behandeling bestand is;
 - d. deze is voorzien van een etiket, waarop de gevaar aspecten van de gevaarlijke stof duidelijk zijn vermeld.
- 2.2.3 Afvalstoffen moeten zodanig gescheiden van elkaar worden opgeslagen dat de verschillende soorten afvalstoffen ten opzichte van elkaar geen reactiviteit kunnen veroorzaken.

3 AFVALWATER EN WATERBESPARING

- 3.1.1 Vergunninghouder moet de jaarrekening van het waterverbruik binnen het bedrijf te bewaren. De gegevens moeten naar herkomst (drinkwater en grondwater) worden geregistreerd (in m3).

4 HOUDEN VAN DIEREN

- 4.1.1 Bij de milieubelastende activiteit mogen ten hoogste de volgende aantallen dieren in op het aangegeven huisvestingssysteem, met inbegrip van een aanvullende techniek, aanwezig zijn:

Stal	Diercategorie/ huisvestingssysteem en indien van toepassing aanvullende techniek/ nummer systeembeschrijving	Aantal dieren
1 boven	Legkippen in voliëre huisvesting met mestbandbeluchting van ten minste 0,5 m ³ /uur per dierplaats i.c.m. strooiselschuif OW 2004.10.V1 i.c.m OW 2017.02. V1	23.325
1 onder	Legkippen in voliëre huisvesting met mestbandbeluchting van ten minste 0,5 m ³ /uur per dierplaats, OW 2004.10.V1	23.325
2	Legkippen in voliëre huisvesting met mestbandbeluchting van ten minste 0,5 m ³ /uur per dierplaats, OW 2004.10.V1 en een droogtunnel met geperforeerde metalen platen, OW 2007.09.V1	42.250

- 4.1.2 Stal 1 moet volledig in werking zijn overeenkomstig deze vergunning alvorens stal 2 in gebruik mag worden genomen.

4.2 Hygiënemaatregelen dierenverblijven

- 4.2.1 De vergunninghouder instrueert en informeert bezoekers en (tijdelijk) werkzame personen over de maatregelen en voorzieningen met betrekking tot het toepassen van de diersector-specifieke hygiëne- en preventiemaatregelen (o.a. met aandacht voor reiniging en desinfectie, mestafvoer, plaagdierenbestrijding, etc.).

4.3 Gezondheid

- 4.3.1 De in het document "Aanmeldnotitie mer-beoordeling i.k.v. omgevingsvergunning milieu" aangegeven maatregelen ter preventie en vermindering van de risico's voor de volksgezondheid, moeten blijvend en doelmatig binnen de milieubelastende activiteit zijn toegepast. Van daarvoor vereiste inspecties, registraties en deskundigheid, moeten bewijsstukken binnen de locatie aanwezig zijn.

4.4 Behandeling en bewaring van droge mest

- 4.4.1 Na elke productieperiode/ronde moet in de hokken/dierenverblijven aanwezige droge mest direct worden afgevoerd uit de stallen.

4.5 Noodventilatoren

- 4.5.1 De noodventilatoren in de eindgevel mogen niet meedoen in de structurele ventilatie. Aan de binnenkant in de stal moeten de ventilatoren worden afgeschermd met een vlakke plaat.

- 4.5.2 De noodventilatoren mogen alleen handmatig in-/uitgeschakeld kunnen worden. Indien zich een noodsituatie voordoet, moet dit terstond worden gemeld bij het bevoegd gezag.

5 MAATWERKVOORSCHRIFTEN GELUID

5.1 Algemeen

- 5.1.1 Het meten en berekenen van de geluidniveaus en het beoordelen van de meetresultaten moet plaatsvinden overeenkomstig de Handleiding meten en rekenen Industrielawaai, uitgave 1999.
- 5.1.2 De motoren van bedrijfswagens en andere transportmiddelen met verbrandingsmotoren mogen tijdens het laden en lossen niet in werking zijn, tenzij dit voor het laden en lossen noodzakelijk is.
- 5.1.3 In de milieubelastende activiteiten mogen alleen verbrandingsmotoren in werking zijn die voorzien zijn van een in goede staat zijnde geluiddemper.
- 5.1.4 Audioapparatuur dient zodanig te zijn afgesteld dat geluid afkomstig van deze apparatuur niet hoorbaar is buiten de locatie.
- 5.1.5 Om geluidhinder in de omgeving te voorkomen is het noodzakelijk dat het verharde terrein vlak afgewerkt is. Dit mag klinkers, beton of asfalt zijn.

5.2 Geluidsniveaus

- 5.2.1 Het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau (L_{Ar},L_T) in de representatieve bedrijfssituatie, veroorzaakt door de op de locatie aanwezige toestellen, werktuigen en installaties en door de op de locatie verrichte werkzaamheden en/of activiteiten, is ter plaatse van woningen van derden en andere geluidgevoelige bestemmingen niet meer dan:

Beschrijving (imissiepunt)	Dag (07.00 – 19.00 uur), hoogte 1,5 m	Avond (19.00 - 23.00 uur), hoogte 5 m	Nacht (23.00 - 07.00 uur), hoogte 5 m
01 Berkterondweg 1	45	40	35
02 De Vaart 55	45	40	35
03 Timmerweg 2	45	40	35

- 5.2.2 Het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau (L_{Ar},L_T) in de uitzonderlijke bedrijfssituatie met betrekking tot de afvoer van de leghennen, veroorzaakt door de op de locatie aanwezige toestellen, werktuigen en installaties en door de op de locatie verrichte werkzaamheden en/of activiteiten, mag op de onderstaande beoordelingspunten niet meer bedragen dan:

Beschrijving (imissiepunt)	Dag (07.00 – 19.00 uur), hoogte 1,5 m	Avond (19.00 - 23.00 uur), hoogte 5 m	Nacht (23.00 - 07.00 uur), hoogte 5 m
01 Berkterondweg 1	45	-	37
02 De Vaart 55	45	-	37
03 Timmerweg 2	45	-	40

(*): De ligging van de beoordelingspunten is aangegeven in bijlage 1 van de rapportage van het akoestisch onderzoek

- 5.2.3 Het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau (L_{Ar},L_T) in de uitzonderlijke bedrijfssituatie met betrekking tot het reinigen van de stallen, veroorzaakt door op de locatie aanwezige toestellen, werktuigen en installaties en door de op de locatie verrichte werkzaamheden en/of activiteiten, mag op de onderstaande beoordelingspunten niet meer bedragen dan:

Beschrijving (imissiepunt)	Dag (07.00 – 19.00 uur), hoogte 1,5 m	Avond (19.00 - 23.00 uur), hoogte 5 m	Nacht (23.00 - 07.00 uur), hoogte 5 m
01 Berkterondweg 1	45	-	-
02 De Vaart 55	45	-	-
03 Timmerweg 2	47	-	-

(*): De ligging van de beoordelingspunten is aangegeven in bijlage 1 van de rapportage van het akoestisch onderzoek

- 5.2.4 Het maximale geluidniveau (L_{A,max}), veroorzaakt door op de locatie aanwezige toestellen, werktuigen en installaties en door op de locatie verrichte werkzaamheden en/of activiteiten, is ter plaatse van woningen van derden en andere geluidgevoelige bestemmingen niet meer dan:

Beschrijving (imissiepunt)	Dag (07.00 – 19.00 uur), hoogte 1,5 m	Avond (19.00 - 23.00 uur), hoogte 5 m	Nacht (23.00 - 07.00 uur), hoogte 5 m
01 Berkterondweg 1	70	65	60
02 De Vaart 55	70	65	60
03 Timmerweg 2	70	65	60

- 5.2.5 Als uitzonderlijke bedrijfssituaties worden de bedrijfssituaties beschouwd, gepaard gaande met het afvoeren van de leghennen op maximaal 2 dagen per jaar en het reinigen van de stallen op maximaal 4 dagen per jaar. Van de activiteiten in de uitzonderlijke bedrijfssituatie moet een logboek worden bijgehouden waarin wordt vermeld:
- De datum waarop deze activiteit(en) hebben plaatsgevonden;
 - De begin- en eindtijd van deze activiteit(en);
 - Eventuele bijzonderheden met betrekking tot de geluidemissie gedurende deze activiteit(en), zoals het in of buiten gebruik zijn van (andere) relevante geluidsbronnen.

Omgevingswet

OVERWEGINGEN ALGEMEEN

1. PROCEDURELE ASPECTEN

1.1. Gegevens aanvrager

Op 3 september 2024 is een aanvraag om een omgevingsvergunning als bedoeld in de Ow ontvangen. Het betreft een aanvraag van Ane Pluimveebedrijf B.V., De Stroet 2a 6741 PT in Lunteren. De aanvraag heeft betrekking op het adres Berkterondweg 2 7784 DG in Ane, gemeente Hardenberg.

1.2. Projectbeschrijving

De activiteit waarvoor vergunning wordt gevraagd is als volgt te omschrijven: het uitbreiden van een legkippenbedrijf van 46.650 legkippen naar 88.900 legkippen. Er zal een nieuwe legkippenstal worden gebouwd. Een uitgebreide omschrijving is opgenomen in de aanvraag om vergunning. Gelet op bovenstaande omschrijving wordt vergunning gevraagd voor de volgende in de Ow omschreven activiteiten:

- op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder b, van de Ow (een milieubelastende activiteit) voor het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van pluimvee of varkens, bedoeld in categorie 6.6 van bijlage I bij de richtlijn industriële emissies.

1.3. Huidige vergunnings situatie

Voor de milieubelastende activiteiten is eerder onderstaande vergunning verleend:

Soort	Datum	Kenmerk
Oprichtingsvergunning	16 mei 2024	Z2020-00012356

De hierboven genoemde vergunning is volgens de Invoeringswet Omgevingswet gelijkgesteld aan een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit voor onbepaalde tijd.

1.4. Vergunningplicht

De aanvraag heeft op basis van afdeling 3.6 van het Bal, in samenhang met regels uit het omgevingsplan, betrekking op de volgende milieubelastende activiteit:

het exploiteren van een ippc-installatie (>40.000 stuks pluimvee), categorie 6.6 van bijlage I bij de richtlijn industriële emissies, artikel 3.201 van het Bal).

1.5. Bevoegd gezag

Wij zijn bevoegd gezag om te beslissen op de aanvraag om een omgevingsvergunning. Dit volgt uit artikel 5.8 van de Ow.

1.6. Beoordeling van de aanvraag

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In verband met het ontbreken van een aantal gegevens hebben wij de aanvrager op 9 oktober 2024 in de

gelegenheid gesteld om tot acht weken na de hiervoor genoemde datum de aanvraag aan te vullen. Wij hebben de aanvullende gegevens ontvangen op 26 november 2024. Ook heeft de aanvrager op 7 en 21 augustus en 4 september 2025 bepaalde stukken gewijzigd. Na ontvangst van de aanvullende gegevens en de gewijzigde aanvraagstukken, hebben wij de aanvraag opnieuw getoetst op volledigheid. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag met de aanvullende gegevens voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van de gevolgen van de activiteit op de fysieke leefomgeving. De aanvraag is dan ook in behandeling genomen.

1.7. Procedure

Deze beschikking is voorbereid met de uitgebreide voorbereidingsprocedure als beschreven in paragraaf 16.5.3 van de Ow.

Gelet hierop hebben wij op 8 april 2026 overeenkomstig artikel 16.57 van de Ow van de aanvraag kennisgegeven op internet via www.officielebekendmakingen.nl.

1.8. Zienswijzen

De ontwerpbeschikking heeft van 9 april tot en met 20 mei 2026 ter inzage gelegen. Naar aanleiding van de ter inzagelegging zijn zienswijzen ingediend. Onderstaand behandelen wij de zienswijzen.

Omwonenden van de Berkterondweg 1 in Ane hebben zienswijzen ingediend tegen het ontwerpbesluit. In het vervolg van dit betoog zullen wij de indieners van de zienswijzen verder aanduiden als de omwonenden. De zienswijzen zijn op 6 mei 2026 ingediend. Wij hebben de omwonenden in de gelegenheid gesteld om aanvullende zienswijzen in te dienen omdat er bij de ter inzage legging van de ontwerpvergunning een document per abuis niet ter inzage was gelegd. Op 12 juni 2026 zijn aanvullende zienswijzen binnengekomen. De zienswijzen zijn tijdig ingediend.

De zienswijzen hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

1. Overlast van geur;
2. Overlast van vliegen (ongedierte);
3. Overlast van fijn stof PM10;
4. Gezondheid;
5. Gesloten mestopslag;
6. Het toepassen van Best beschikbare technieken (BBT);
7. Ten onrechte geen milieueffectrapport;
8. Ammoniakemissie;
9. Natuurbeschermingswet (NB-wet);
10. De voorschriften zijn niet afdoende;
11. Conclusie.

Onderstaand geven wij een samenvatting van de zienswijzen en daarna gaan wij met een reactie in op de zienswijze, waarbij de gehele zienswijze in acht is genomen.

Ad 1 Overlast van geur

De huidige bedrijfsvoering zorgt voor geuroverlast. Door de uitbreiding van de pluimveehouderij zal er meer geuroverlast worden ervaren. De geuroverlast wordt door de omwonenden als een ernstige aantasting van het wooncomfort ervaren. Door het toepassen van een overdekte uitloop (wintergarten) bij de stallen zal de geuroverlast verergeren. Men vindt dat niet voldaan wordt aan de geurnormen omdat de geurbelasting onjuist is bepaald en is gebaseerd op een onjuiste afstandsbeoordeling. De geuremissie verdubbelt ten opzichte van de vergunde situatie. Men vindt dat afstanden die gebruikt zijn bij de geurberekening verkeerd zijn. Men voert verder aan dat in het ontwerpbesluit staat dat er geen sprake is van een verslechtering van de milieukwaliteit. Deze conclusie kunnen de omwonenden niet volgen gezien de substantiële uitbreiding van het aantal dieren. Voor het aspect geur ontbreken vergunningvoorschriften. Dit is onbegrijpelijk, nu een pluimveehouderij naar zijn aard aanzienlijke geur veroorzaakt en de

wijziging van het bedrijf tot een aanzienlijke toename van geurbelasting op de omgeving zal leiden.

Gezien de bovenstaande punten mag de vergunning volgens de omwonenden niet worden verleend.

Reactie ad 1:

De geurberekeningen zijn uitgevoerd aan de hand van de 'Gebruikershandleiding V-Stacks vergunning' van maart 2021. In deze handleiding is onder andere beschreven hoe de coördinaten van emissiepunten van stallen bepaald moeten worden en hoe bepaald moet worden waar de coördinaten van geurgevoelige objecten gelegen zijn. Daarnaast wordt omschreven hoe de overige parameters (Gemiddelde gebouwhoogte, Hoogte uitstroomopening, Diameter uitstroomopening, Verticale uitreesnelheid en Geuremissie per bron) bepaald moeten worden.

De geuremissie per bron is bepaald aan de hand van het aantal dieren maal de geuremissiefactor per dier (opgenomen in bijlage V van de Omgevingsregeling in combinatie met de rekenregels (artikel 6.14 van de Omgevingsregeling)).

In stal 1 worden 23.325 legkippen in huisvestingssysteem met de code HE2.3.2.2. & AP100.2 (0,34 OUE/d/s) en 23.325 legkippen in huisvestingssysteem met de code HE2.3.2.2 (0,34 OUE/d/s) gehouden. Dit geeft een totale geuremissie van 15.861 OUE/s.

In stal 2 worden 46.250 legkippen in huisvestingssysteem met de code HE2.3.2.2. & AP3.2 (0,34 OUE/d/s) gehouden. Dit geeft een totale geuremissie van 14.365 OUE/s.

Bij sommige pluimveestallen is sprake van een overdekte uitloop. Dit is een onverwarmde scharrelruimte, ook wel wintergarten genoemd. Deze uitloop telt niet mee voor de berekening van de geurbelasting. De uitloopopeningen tussen stal en overdekte uitloop zijn geen relevante emissiepunten voor de geurberekening. De reden is dat bij een goed functionerend mechanisch ventilatiesysteem sprake is van constante onderdruk in de stal. De lucht komt door luchtinlaatventielen binnen en verlaat de stal via de warmtewisselaar(s), nok- en/of gevelventilatoren. Zodra de uitloopopeningen zich openen, gaan de inlaatventielen helemaal of bijna helemaal dicht. Daardoor fungeren de uitloopopeningen naar de uitloop als luchtinlaat en verlaat de lucht de stal via de nok- of gevelventilatoren. De uitloopopeningen en de uitloop zijn daarom geen relevante emissiepunten.

Ad 2 Overlast van vliegen (ongedierte)

De omwonenden ondervinden al geruime tijd overlast van vliegen van de pluimveehouderij aan de Berkterondweg 2. Hiervan is melding gemaakt bij het bedrijf en bij de Omgevingsdienst Overijssel. De overlast is structureel van aard en heeft directe negatieve invloed op hun woon- en leefklimaat. Omwonenden zijn genoodzaakt om een gespecialiseerd bedrijf in te schakelen om hun woning periodiek te laten behandelen tegen vliegenoverlast.

Gezien de bovenstaande punten mag de vergunning volgens de omwonenden niet worden verleend.

Reactie ad 2:

De pluimveehouderij is op grond van artikel 2.11 (specifieke zorgplicht) van het Besluit activiteiten leefomgeving verplicht om maatregelen te treffen om overlast, schade of gezondheidsrisico's door plaagdieren (zoals muizen, ratten en vliegen) te voorkomen en te bestrijden. Verder moet het bedrijf in werking zijn overeenkomstig de geldende wettelijke voorschriften en de vereisten die gelden voor een zorgvuldige bedrijfsvoering. Dit is in voorschrift 4.2.1. van het besluit vastgelegd. Als hieraan niet wordt voldaan kan handhaving worden ingezet.

Ad 3 Overlast van fijn stof (PM₁₀)

Door de uitbreiding van de pluimveehouderij maken de omwonenden zich grote zorgen over de extra fijnstof overlast. Men ervaart hinder van fijnstof en om de luchtkwaliteit binnenshuis te waarborgen hebben zij in alle slaapkamers luchtzuiveraars geplaatst. Door de aanwezigheid van wintergartens zal de uitstoot van fijn stof toenemen omdat de wintergartens aan een zijde

open zijn, waardoor geur en fijnstof zich gemakkelijk naar de omgeving kunnen verspreiden. Hierdoor neemt de hinder verder toe.

De huidige overlast van fijnstof is nu al onaanvaardbaar en leidt tot een ernstige aantasting van het woon- en leefklimaat. Gelet op de bestaande situatie en de beperkte effectiviteit van maatregelen vreest men dat de uitbreiding zal leiden tot een verdere verslechtering. Daarom is de uitbreiding niet aanvaardbaar en kan de omgevingsvergunning ook niet verleend worden. Er wordt niet voldaan aan de emissiegrenswaarden voor fijn stof. De beoordeling is onvolledig en onjuist omdat de emissie uitsluitend per afzonderlijke stal is getoetst.

Daarnaast is van belang dat voor fijnstof (PM₁₀) weliswaar voor bestaande stallen nog geen directe emissiegrenswaarde geldt, maar dat betekent niet dat deze emissies irrelevant zijn bij de beoordeling van de aangevraagde uitbreiding. De bestaande PM₁₀-emissie is fors (52 – 65 gram) en neemt door de uitbreiding van stal 2 aanzienlijk toe (29,95 gram), en dient daarom te worden meegenomen in het kader van een zorgvuldige besluitvorming. In het landelijk Sectorplan Aanpak van de pluimveesector voor reductie van de emissie van fijnstof PM₁₀ wordt expliciet gestuurd op reductie per bedrijf en per stal. Dit benadrukt dat een integrale benadering het uitgangspunt is.

Door het toepassen van de nieuwe stal is er een reductie van fijnstof per dier. Omwonenden geven aan dat ondanks het feit dat een strooiselschuif en droogtunnel worden toegepast, de fijnstofemissie toeneemt van 2.729,03 kg naar 3.964,84 kg per jaar. Men betoogt dat er moet worden gekeken naar de totale toename van fijnstofemissie. Men betwijfelt of de (ammoniak) reducerende technieken zijn erkend en voldoende zijn geborgd (ammoniakreductie zorgt ook voor een reductie van fijnstof).

De uitbreiding leidt ondanks de gestelde relatieve reducties per dier of per techniek, tot een aanzienlijke toename van de totale emissies en daardoor tot een hogere blootstelling voor omwonenden.

Gezien de bovenstaande punten mag de vergunning volgens de omwonenden niet worden verleend.

Reactie ad 3:

De uitbreiding van de pluimveehouderij betekent ook een toename van de emissie van PM₁₀. De beoordeling van het aspect fijnstof heeft plaatsgevonden overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving en met toepassing van de voorgeschreven rekenmethoden. Daarbij is de aangevraagde situatie integraal beoordeeld en is onderzocht of wordt voldaan aan de toegestane grenswaarden voor PM₁₀. Uit de uitgevoerde berekeningen volgt dat aan deze grenswaarden wordt voldaan.

Wij verwijzen naar hoofdstuk 10 van het besluit waarin op de *Emissie fijnstof uit dierenverblijven* uitgebreid wordt ingegaan. Daarnaast wordt in voorschrift 4.1.2 bepaald dat stal 1 eerst overeenkomstig de vergunning in werking moet zijn, voordat stal 2 in gebruik genomen mag worden. Hierdoor wordt de fijnstof emissie eerst beperkt voordat een wijziging wordt doorgevoerd.

Ad 4 Gezondheid

Omwonenden maken zich ernstige zorgen over hun gezondheid en de volksgezondheid in de buurt door de uitbreiding van de pluimveehouderij, gezien de korte afstand tot hun woning en de aanwezigheid van een basisschool op 600 meter en de bebouwde kom op een afstand van 400 meter. Men vindt de uitbreiding onaanvaardbaar. Verder haalt men aan dat de GGD adviseert om binnen 250 meter van een pluimveehouderij geen woningen te situeren. In de huidige situatie bevinden zich echter ongeveer 12 woningen binnen deze afstand, hetgeen de gevoeligheid van de omgeving benadrukt.

Het bouwvlak van het agrarisch perceel ligt op ongeveer 80 meter tot de gevel van onze woning. Ons perceel, met onze tuin, ligt nog veel dichterbij namelijk 50 meter.

Uit diverse onderzoeken binnen het domein van de Volksgezondheid, waaronder het IVG-onderzoek ("Intensieve Veehouderij en Gezondheid") en het VGO-onderzoek ("Veehouderij en Gezondheid Omwonenden"), blijkt dat omwonenden van pluimveehouderijen een verhoogde

kans hebben op luchtwegklachten, waaronder longontsteking. Per pluimveebedrijf binnen 1 km is de kans op longontsteking voor een omwonende 11% hoger dan voor mensen die verder van een pluimveebedrijf wonen in het onderzoeksgebied, over de periode 2009-2013. De Gezondheidsraad heeft, in reactie op de onderzoeken, in 2018 bevestigd dat mensen die in de nabijheid van veehouderijen wonen vaker luchtwegklachten hebben en heeft nadrukkelijk geadviseerd om emissies van fijnstof en ammoniak zoveel mogelijk te beperken.

De gemeente heeft niet gemotiveerd waarom, ondanks de wetenschappelijke aanwijzingen en het voorzorgsbeginsel, een aanzienlijke uitbreiding (verdubbeling) van de pluimveehouderij op slechts enkele tientallen meters van ons perceel aanvaardbaar zou zijn. De gestelde reducerende maatregelen in de aanmeldnotitie mer-beoordeling zijn onvoldoende om de gezondheidsrisico's voor omwonenden adequaat te beperken en komen bovendien niet terug in het ontwerpbesluit. De onderbouwing richt zich voornamelijk op relatieve emissiereducties per stal of per techniek, maar miskent de relevante beoordeling van de feitelijke (absolute) toename van emissies en de gevolgen daarvan voor de leefomgeving. Dat het gebruik van ammoniak reducerende stalsystemen weliswaar leidt tot lagere ammoniakemissies per dierplaats, betekent niet dat de gezondheidsrisico's afnemen. Hoewel de ammoniak reducerende stalsystemen de emissie per dier mogelijk verlagen, neemt door de uitbreiding (verdubbeling van het aantal dieren) de totale uitstoot toe.

De uitbreiding leidt, ondanks gestelde relatieve reducties per dier of per techniek, tot een aanzienlijke toename van de totale emissies en daardoor tot een hogere blootstelling voor omwonenden. Gelet op de korte afstand tot ons perceel en woonhuis en de aantoonbare gezondheidsrisico's kan niet worden geconcludeerd dat er sprake is van een aanvaardbare leefomgeving. In de vergunning zijn geen voorschriften opgenomen voor het aspect gezondheid er wordt slechts verwezen naar de Aanmeldnotitie mer-beoordeling.

Gezien de bovenstaande punten mag de vergunning volgens de omwonenden niet worden verleend.

Reactie ad 4:

In het ontwerpbesluit is in hoofdstuk 11 (Volks)gezondheid en veehouderij uitgebreid ingegaan op volksgezondheidsaspecten van deze aanvraag. Daarin worden ook de gezondheidsonderzoeken aangehaald. De aanvraag is beoordeeld volgens de geldende wet- en regelgeving en de daarvoor toepasselijke milieukundige beoordelingskaders. Daarbij zijn de relevante aspecten, waaronder geur, fijnstof en emissies van de pluimveehouderij, betrokken in de beoordeling.

Geur: Ten opzichte van de vergunde situatie gaat de belasting op de woning Berkterondweg 1 van 6,3 naar 5,5, waarbij de norm 8,0 odeur/m³ is en rekening is gehouden met het gebruik van een wintergarten.

Fijnstof: Ten opzichte van de vergunde situatie wordt de emissie verhoogt van 2.729,03 kg MP10 naar 3.964,84 kg PM₁₀ per jaar. Dit houdt in een fijnstofconcentratie van een jaargemiddelde concentratie van 15,13 µg/m³ op de woning Berkterondweg 1. Het maximale jaargemiddelde is 40 µg/m³.

Op grond van rechtspraak mag een aanvraag niet geweigerd worden of aanvullende maatregelen eisen als de aanvraag voldoet aan de vastgestelde rijksomgevingswaarden voor fijnstof.

De gemeente Hardenberg heeft in haar omgevingsvisie en omgevingsplan geen beleid vastgesteld ten aanzien van endotoxinen. Hierdoor is het wettelijk niet verplicht hieraan te toetsen.

Het bedrijf past maatregelen toe om de risico's van de verspreiding van ziektes te beperken.

Uit de uitgevoerde onderzoeken volgt dat de aangevraagde situatie voldoet aan de geldende wettelijke normen.

De emissie reducerende technieken voor fijnstof, zijn vastgelegd in voorschrift 4.1.1. AP100.2 is stalsysteem OW 2017.02.Vi en AP02 is stalsysteem OW2007.09.V1. Hiermee zijn de technieken zoals genoemd in de Aanmeldnotitie geborgd in de voorschriften.

Ad 5 Gesloten mestopslag

Volgens de omwonenden zijn er gesprekken en toezeggingen van hen met het bedrijf geweest, maar zijn effectieve maatregelen uitgebleven. Volgens de omwonenden is het onduidelijk of de gesloten mestopslag daadwerkelijk zal worden gerealiseerd.

Reactie Ad 5:

In de huidige vergunning is een mestopslag loods aanwezig voor de langdurige opslag van mest. Volgens de nieuwe aanvraag zal de langdurige mestopslag in de loods worden gededemonteerd. De mest van stal 1 wordt opgevangen in transportcontainers en binnen 14 dagen van het bedrijf afgevoerd. De mest van stal 2 wordt nagedroogd in de droogtunnel en periodiek afgevoerd. De droogtunnel bevindt zich in de te realiseren pluimveestal en is gevrijwaard van wind- en weersinvloeden. Na elke ronde, als de kippen weg zijn, wordt ook de strooiselmest uit de stallen verwijderd en afgevoerd.

Ad 6 Het toepassen van Beste beschikbare technieken (BBT)

Het bedrijf valt onder de werkingssfeer van de Richtlijn industriële emissies, zoals ook in het ontwerpbesluit is vermeld. Op grond hiervan zijn de BBT-conclusies onverkort van toepassing. Het document waarin het bedrijf inzichtelijk maakt op welke wijze aan deze BBT-conclusies zou voldoen, zien wij niet terug in de ter inzage gelegde stukken. Daardoor is de aanvraag onvolledig en niet toetsbaar op dit essentiële onderdeel.

Daarnaast komt de beoordeling van de toepassing van de BBT de omwonenden onjuist voor. In het ontwerpbesluit is uitsluitend gekeken naar de beoogde nieuwe situatie, waarbij is geconcludeerd dat alle stallen in de beoogde situatie voldoen aan de geldende emissie-eisen. Er is echter nagelaten om de bestaande situatie zelfstandig te toetsen aan de BBT-conclusies.

Een bestaande stal die niet voldoet aan de huidige BBT-eisen kan niet als uitgangspunt dienen voor een uitbreiding waarbij het aantal dieren aanzienlijk toeneemt. Bestaande rechten kunnen namelijk niet worden gehandhaafd en als referentie worden gebruikt, als zij niet langer voldoen aan de actuele milieunormen. Het bevoegd gezag heeft in dat geval de verplichting om de vergunning te actualiseren (of in te trekken) en te waarborgen dat het bedrijf als geheel voldoet aan de BBT.

Door uitsluitend uit te gaan van de nieuwe situatie, zonder te beoordelen of de bestaande situatie nog wel aan de BBT-conclusies voldoet, kan niet worden geconcludeerd dat het bedrijf straks aan de BBT-eisen kan voldoen. De aangevraagde uitbreiding kan daarom niet worden toegestaan.

Gezien de bovenstaande punten mag de vergunning volgens de omwonenden niet worden verleend.

Reactie Ad 6:

Omwonenden stellen dat zij het document waarin het bedrijf inzichtelijk maakt op welke wijze aan de BBT-conclusies wordt voldaan niet bij de ter inzage gelegde stukken terugvinden. Wij hebben nagekeken welke stukken ter inzage zijn gelegd en wij hebben ontdekt dat het formulier Uitwerking getroffen maatregelen bbt-conclusies intensieve veehouderij per abuis inderdaad niet ter inzage is gelegd. Het formulier is alsnog op 28 mei 2026 per e-mail naar omwonenden gestuurd.

Dit heeft ertoe geleid dat omwonenden op 12 juni 2026 aanvullende zienswijzen hebben ingediend.

Het bedrijf heeft in het formulier Uitwerking getroffen maatregelen bbt-conclusies intensieve veehouderij aangegeven welke BBT-maatregelen er zijn getroffen.

Aanvullende zienswijzen t.a.v. de BBT-conclusies:

Omwonenden zijn van mening dat de uitwerking van de maatregelen niet meer actueel zijn en dat die als basis kan dienen voor de besluitvoering

Reactie:

Het feit dat de uitwerking van de maatregelen is gedateerd op 20 augustus 2024 betekent niet dat het document niet meer actueel zou zijn. In de tussenliggende tijd is de aangevraagde situatie, de toepasselijke wet- en regelgeving en de relevante BBT-conclusies niet gewijzigd. Daarom bestaat er geen aanleiding om het document buiten beschouwing te laten of onze besluitvorming hierover aan te passen.

Omwonenden zijn van mening dat er een geurbeheersplan nodig is

Reactie:

Zoals in de considerans van het ontwerpbesluit is aangegeven, voldoet het bedrijf aan de eisen die gesteld worden om geurhinder te voorkomen en te beperken. Zelfs bij een worstcasescenario kan het bedrijf voldoen aan de geurnormen. In de bestaande en nieuwe situatie is er geen sprake van een overbelaste situatie voor geur. Wij hebben overwogen dat daarom geen geurbeheersplan (BBT 12) nodig is.

Er bestaat geen verplichting dat elke techniek die in de BBT wordt genoemd ook moet worden toegepast. Van belang is dat met het geheel van de voorgeschreven en toegepaste maatregelen een toereikend beschermingsniveau wordt bereikt. Dit is in de considerans gemotiveerd.

Omwonenden zijn van mening dat qua stofemissie meer gedaan moet worden

Reactie:

Zie ook de bovenstaande reactie. In de considerans is in hoofdstuk 7 'BBT-conclusies' uitgebreid ingegaan op het aspect fijn stof. In dat hoofdstuk is onder het kopje 'stofemissie (grof en fijn stof) voorkomen' uitgewerkt waarom aan de BBT-conclusies voor fijn stof wordt voldaan. Ook is in hoofdstuk 10 'Emissie van fijnstof uit dierenverblijven' uitgebreid gemotiveerd dat aan de wettelijke eisen voor fijn stof wordt voldaan.

Omwonenden zijn van mening dat niet efficiënt met water wordt omgegaan en dat voorkomen van afvalwater niet wordt verminderd

Reactie:

Omdat er zoveel mogelijk droog wordt gereinigd en slechts incidenteel met water, wordt het gebruik van water en de productie van afvalwater juist zoveel mogelijk voorkomen.

De drinkwaterinstallaties worden dagelijks gecontroleerd op de goede werking, dit valt onder het beheer en onderhoud van deze installaties. Dat kalibratie en afstelling van drinkwaterinstallaties niet expliciet zijn genoemd betekent niet dat niet wordt voldaan aan BBT. Voor zover voor de betreffende drinkwaterinstallaties periodieke kalibratie of afstelling technisch noodzakelijk is, wordt dit binnen het reguliere onderhouds- en inspectieregime uitgevoerd.

Omwonenden vragen zich af waarom scheiden van hemelwater en afvalwater niet toepasbaar is en vragen zich af of het om beperkt vervuild water wordt afgevoerd.

Reactie:

Het feit dat een techniek in de BBT-conclusies als “algemeen toepasbaar” staat vermeld, betekent niet dat die techniek ook in de concrete inrichting moet worden toegepast. Een vergunning is maatwerk en per bedrijf moet bekeken worden welke technieken er worden toegepast om aan het vereiste van BBT te kunnen voldoen.

Bij veehouderijen wordt afvalwater naar een mestkelder afgevoerd en overeenkomstig de toepasselijke regels aangewend; hiermee is deze werkwijze een onderdeel van de invulling van BBT 7.

In de considerans is dit verder uitgewerkt in hoofdstuk 7 ‘BBT-conclusies’ onder de titel ‘Water (efficiënt gebruik van water/ productie afvalwater/ emissies via afvalwater)’ en hoofdstuk 12 ‘Agrarisch afvalwater’.

Het uit te rijden afvalwater moet voldoen aan de voorschriften van het Bal. Het bedrijf moet dit aantonen.

Wij hebben de aanvraag met bijlagen getoetst aan de relevante milieu wet en -regelgeving en de voor de inrichting geldende BBT-eisen. Bij de beoordeling van de aanvraag hebben wij onderzocht of de aangevraagde situatie voldoet aan de geldende emissie-eisen en de toepasselijke BBT-conclusies. Daarbij is beoordeeld of de pluimveehouderij in de aangevraagde situatie kan functioneren overeenkomstig de actuele milieutechnische eisen. Wij hebben vastgesteld dit het geval is.

Voor het resultaat van de toetsing van het BBT-formulier en de van toepassing zijnde regels verwijzen wij naar hoofdstuk 7 ‘Beste beschikbare technieken’ van de considerans van deze vergunning.

Ad 7 Ten onrechte geen milieueffectrapport;

Omwonenden menen dat er voor de uitbreiding van het pluimveebedrijf ten onrechte is volstaan met een vormvrije m.e.r.-beoordeling en geen milieueffectrapportage is opgesteld.

Gelet op de ligging in een overwegend agrarisch gebied met meerdere veehouderijen in de directe omgeving, zoals Wolters pluimveebedrijf, Wenker pluimveebedrijf, Melkveebedrijf Reinders en Van den Berg Pluimveebedrijf, had een integrale beoordeling van cumulatieve

milieueffecten moeten plaatsvinden. Door het ontbreken van een volwaardig m.e.r. zijn de gezamenlijke effecten van geur, fijnstof, ammoniak en stikstofdepositie niet voldoende in beeld gebracht. Daardoor is niet uitgesloten dat sprake is van belangrijke nadelige milieugevolgen.

De omgevingsvergunning kan daarom niet worden verleend.

Reactie Ad 7:

Wolters pluimveebedrijf aan de Schansweg 11 ligt op ongeveer 1.160 meter van de pluimveehouderij Berkterondweg 2. Wenker pluimveebedrijf aan de Korte Slagenweg 4 ligt op ongeveer 1.390 meter. Melkveebedrijf Reinders aan de Berkterondweg 6 ligt op ongeveer 730 meter. Wilpshaar pluimvee aan de Revensweg 3 ligt op ongeveer 660 meter. Van den Berg Pluimveebedrijf aan de Tilster 2 ligt op ongeveer 850 meter.

Cumulatie van fijn stof is aan de orde als er pluimveehouderijen met een emissie van meer dan 800 kg fijnstof binnen een straal van 500 meter van een emissiepunt voor fijn stof van het bedrijf aan de Berkterondweg 2 liggen. Aangezien geen van bovengenoemde veehouderijen binnen een straal van 500 meter van een emissiepunt voor fijn stof liggen, is een berekening van cumulatieve effecten niet aan de orde.

In de bij de aanvraag en aan de vergunning verbonden 'Aanmeldnotitie mer-beoordeling in het kader van omgevingsvergunning milieu, laatst gewijzigd d.d. 19-3-2026', is de cumulatie van de diverse aspecten uitgewerkt. De cumulatieve effecten van geur, fijn stof, ammoniak en stofdepositie zijn naar onze mening voldoende beoordeeld en gemotiveerd in hoofdstuk 2 'Mer beoordelingsbesluit' en ook bij de respectievelijke onderwerpen over geur, fijnstof, ammoniak en stikstofdepositie in het ontwerpbesluit.

De aangevraagde situatie voldoet aan het gestelde in paragraaf 2.2.1 van het Bkl.

Uit de gegevens van het Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit (CIMLK) blijkt dat op te beschermen objecten in de omgeving geen overschrijdingen van de normen zijn. Hierdoor achten wij een cumulatieve fijnstofberekening niet noodzakelijk.

Ad 8 Ammoniakemissie

Volgens de omwonenden kan de uitbreiding niet voldoen aan de emissiegrenswaarden die gelden voor ammoniak en fijnstof. De beoordeling is onvolledig en onjuist, omdat de emissie uitsluitend per afzonderlijke stal is getoetst gelet op de Aanmeldnotitie mer-beoordeling van het adviesbureau [REDACTED] die bij de aanvraag is gevoegd.

Het uitgangspunt is dat stallen voor landbouwhuisdieren, zoals kippen, emissiearm moeten zijn (paragraaf 4.82 Bal). Voor legkippen gelden de volgende emissiegrenswaarden (artikelen 4.820 en 4.822 Bal).

Voor bestaande stallen van vóór 1 juli 2015 een maximale emissiewaarde van 0,125 kg NH₃ p.d.p.j.;

Voor nieuwe stallen vanaf 1 juli 2015 een maximale emissiewaarde van 0,068 kg NH₃ p.d.p.j.;

Voor nieuwe stallen vanaf 1 januari 2020 een maximale emissiewaarde van 0,068 kg NH₃ p.d.p.j. en 46 gram PM₁₀ voor volièrehuisvesting (30% reductie);

Uit de Aanmeldnotitie mer-beoordeling bij de aanvraag volgt per stal de volgende emissie.

Stal 1: ammoniak 0,0336 – 0,042 kg NH₃ p.d.p.j. (afhankelijk van leeflaag), fijnstof 52 – 65 gram PM₁₀ (afhankelijk van leeflaag).

Stal 2: ammoniak 0,044 kg NH₃ p.d.p.j., fijnstof 29,95 gram PM₁₀.

Volgens het ontwerpbesluit voldoet de bestaande stal (stal 1), opgericht vóór 1 juli 2015, aan de emissiegrenswaarde en voldoet de nieuw op te richten stal (stal 2) aan de emissiegrenswaarde. Deze benadering miskent volgens ons echter de milieubelastende activiteit als geheel. De

uitbreiding met stal 2 leidt tot een toename van het totaal aantal kippen, nagenoeg een verdubbeling, en daarmee tot een veel hogere emissie van ammoniak en fijnstof. De emissieprestatie van stal 1 blijft volgens ons relevant bij uitbreiding. Hoewel stal 1 als bestaande stal een ruimere emissiegrens kent, kan deze niet buiten beschouwing worden gelaten bij de beoordeling van de milieubelastende activiteit, de totale emissie na realisatie van stal 2 die het ontwerpbesluit mogelijk maakt. Door de combinatie van een bestaande en nieuwe stal ontstaat een nieuwe bedrijfssituatie die integraal moet worden getoetst.

In de nieuwe situatie ontstaat een ammoniak uitstoot van 0,1196 kg NH₃ p.d.p.j. (0,0336 + 0,042 + 0,044).

Wanneer de emissies van zowel stal 1 als stal 2 in samenhang worden beschouwd, kan niet worden geconcludeerd dat aan de emissiegrenswaarden wordt voldaan.

Gezien de bovenstaande punten mag de vergunning volgens de omwonenden niet worden verleend.

Reactie Ad 8:

De emissiefactoren voor ammoniak, fijnstof en geur zijn opgenomen in bijlage V (voor stalsystemen) en bijlage VI (voor aanvullende technieken) van de Omgevingsregeling. De emissiefactor in bijlage V geeft de emissie per dierplaats per jaar voor een bepaald huisvestingssysteem bij een diercategorie weer. De emissie van elke stal moet afzonderlijk worden getoetst. Dit betekent dat stal 1 en stal 2 apart aan de emissiegrenswaarde moeten worden getoetst.

Stal 1 voldoet aan de emissiegrenswaarde voor ammoniak omdat de ammoniakemissie lager is dan de emissiegrenswaarde:

Emissie ammoniak stal 1 boven: 0,033 gr/d/j de emissiegrenswaarde is 0,125 gr/d/j;

Emissie ammoniak stal 1 onder: 0,042 gr/d/j de emissiegrenswaarde is 0,125 gr/d/j.

Stal 2 voldoet aan de emissiegrenswaarde voor ammoniak omdat de ammoniakemissie lager is dan de emissiegrenswaarde:

Emissie ammoniak stal 2: 0,042 gr/d/j de emissiegrenswaarde is 0,068 gr/d/j.

Stal 1 voldoet aan de emissiegrenswaarde voor fijnstof omdat de stal voor 2015 is gebouwd.

Volgens artikel 4.822 (Bal) is de emissiegrenswaarde voor fijnstof voor legkippen in volièrehuisvesting 46 gr/d/j. Volgens artikel 4.834 (Bal) (overgangsrecht emissie fijnstof) is artikel 4.822 (Bal) niet van toepassing als de stal is gebouwd voor 2015.

Stal 2 voldoet aan de emissiegrenswaarde voor fijnstof. Volgens artikel 4.822 is de emissiegrenswaarde voor fijnstof voor legkippen 46 gr/d/j. De emissie van fijnstof van stal 2 is, inclusief aanvullende techniek, 29,9 gr/d/j.

Voor uitgebreide motivering van ammoniak- en fijnstof emissie wordt verwezen naar hoofdstuk 8. Ammoniakemissie uit dierenverblijven en hoofdstuk 10 Emissie fijnstof uit dierenverblijven in de overwegingen van het besluit.

Ad 9 Onuitvoerbaarheid van de vergunning/ Natuurbeschermingswet (NB-wet)

Omwonenden stellen dat de omgevingsvergunning onuitvoerbaar is omdat nu al duidelijk is dat een omgevingsvergunning voor Natura 2000 activiteit niet zal worden verleend door de provincie Overijssel.

Het aangevraagde project betreft de aanzienlijke uitbreiding van de pluimveehouderij, een activiteit die gepaard gaat met stikstofemissie in de vorm van ammoniak. Voor de stalsystemen die hier gebruikt worden OW 2004.09.V1 en OW 2004.10.V1 gelden ammoniak-emissiefactoren van respectievelijk 0,090 – 0,042 kg KH₃ (Bijlage V van de Omgevingsregeling). Gelet op de rechtspraak over het stalsysteem E5.11 vragen wij ons ook hier af of dergelijke emissiefactoren met de vereiste mate van zekerheid de werkelijke stikstofemissie representeren (o.a.

ECLI:NL:RVS:2023:3695 en ECLI:NL:RVS:2023:3689). In die uitspraken is immers geoordeeld dat de emissiefactor voor het stalsysteem E5.11 de feitelijke stikstofemissie onderschatten.

De provincie Overijssel heeft in ieder geval de vergunningverlening voor projecten die leiden tot een toename van stikstofdepositie opgeschort tot 1 februari 2027. Dit betekent dat aanvragen voor natuurvergunning in beginsel niet in behandeling worden genomen dan wel niet worden verleend, als sprake is van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden. De omgevingsvergunning is onuitvoerbaar als voor de uitbreiding van de kippenstal een natuurvergunning nodig is, waarvan nu al duidelijk is dat de provincie Overijssel die niet verleent.

Reactie ad 9:

Vanaf 1 januari 2024 is het niet meer noodzakelijk dat onlosmakelijke toestemmingen gelijk worden aangevraagd. Aanvrager heeft ervoor gekozen in deze aanvraag alleen de veehouderij aan te vragen.

De tijdelijke provinciale aanhouding of vertraging in de behandeling van natuurvergunningen met saldering maakt het project niet op voorhand onuitvoerbaar. Een procedurele pauze of langere behandeltermijn is geen inhoudelijke weigering. De resterende onzekerheid ligt bij vergunninghouder. Zonder natuurtoestemming kan deze vergunning niet worden gerealiseerd. De pluimveehouderij heeft naast deze vergunning voor milieuactiviteiten ook andere toestemmingen nodig. Dit feit betekent niet dat wij deze omgevingswetvergunning niet kunnen verlenen.

De aanvraag heeft betrekking op het verkrijgen van een vergunning voor de MBA veehouderij (artikel 3.200 Ba). Op grond van de Omgevingswet is er geen verplichting om gelijktijdig met deze aanvraag om de omgevingsvergunning ook de aanvraag voor het onderdeel Natuur aan te vragen. De toets of de omgevingsvergunning Natuur verleend kan worden, ligt bij de provincie Overijssel.

Dat er geen verplichting is, blijkt uit de uitspraken van Rechtbank Overijssel van 8 juli 2025 (ECLI:NL:RBOVE:2025:4593, Rechtbank Overijssel, ak_24_3838_3839) en Rechtbank Noord-Holland van 27 februari 2026 (ECLI:NL:RBNHO:2026:2447, Rechtbank Noord-Holland, HAA 24/6741)

Op grond van wet- en regelgeving mogen de dieren pas gehouden worden als de toestemming Natuur verleend en onherroepelijk is geworden.

Ad 10 De voorschriften zijn niet afdoende

Omwonenden menen dat de voorschriften niet, althans onvoldoende zijn geborgd in de omgevingsvergunning. De aan de omgevingsvergunning verbonden voorschriften zijn ontoereikend en onvoldoende concreet om de nadelige gevolgen voor het milieu en onze leefomgeving te beperken en te reguleren.

Er ontbreken voorschriften ten aanzien van het aspect geur. Dit is onbegrijpelijk, nu een pluimveebedrijf naar zijn aard aanzienlijke geur veroorzaakt en de aangevraagde uitbreiding – een verdubbeling van het bedrijf – naar reële verwachting leidt tot een aanzienlijke toename van de geurbelasting op de omgeving. Ten aanzien van het aspect 'gezondheid' is evenmin sprake van regulering. In plaats van het stellen van voorschriften wordt slechts verwezen naar de Aanmeldnotitie mer-beoordeling. Een dergelijke verwijzing volstaat niet en is niet handhaafbaar.

Gelet op de aard en omvang van het project – een verdubbeling van het bedrijf – moeten er specifieke en concrete voorschriften worden gesteld ter beperking van de milieugevolgen, waaronder in ieder geval voor geur en volksgezondheid. Omdat deze voorschriften ontbreken kan de omgevingsvergunning niet worden verleend.

Gezien de bovenstaande punten mag de vergunning volgens de omwonenden niet worden verleend.

Reactie Ad 10:

Volgens de systematiek van de Omgevingswet is bepaald dat als er milieubelastende activiteiten (mba) worden verricht, er specifieke voorschriften gelden voor de betreffende mba op grond van het Bal. Deze voorschriften werken rechtstreeks. Er mogen dan geen voorschriften voor die activiteiten in de vergunning worden opgenomen. Als voorbeeld: er zijn dierverblijven (stallen) op de locatie aanwezig. Voor deze stallen kan er alleen een vergunning worden afgegeven als de stal voldoet aan een omschrijving die is opgenomen in bijlage V en VI van de Omgevingsregeling. Dit houdt in dat de stal moet worden gebouwd en ingericht volgens de omschrijving. Ook moet de stal worden gebruikt volgens de eisen die gelden voor dat huisvestingssysteem. Als de stal wordt gebruikt volgens deze uitvoeringseisen voor dat stalsysteem, dan mag ervan uit worden gegaan dat aan de emissienormen voor ammoniak en fijnstof wordt voldaan. En ook dat de geuremissie is, zoals dat bij dat huisvestingssysteem verwacht wordt. Deze eisen/voorschriften zijn vastgelegd in paragraaf 4.82 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Ad 11 Conclusie

Omwonenden concluderen dat de omgevingsvergunning voor de milieuactiviteit, alsook voor de bouwactiviteit zoals aangegeven in de zienswijze niet kan worden verleend. Er wordt verzocht om in de besluitvorming rekening te houden met bovenstaande bezwaren en de omgevingsvergunning(en) niet te verlenen.

Reactie Ad 11:

De aanvraag is beoordeeld overeenkomstig de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en aan de hand van de daarvoor geldende beoordelingskaders. Daarbij zijn de relevante milieuaspecten, waaronder geur, fijnstof, ammoniak en gezondheid, betrokken in de beoordeling van de aanvraag en de vergunning. Dit hebben wij uitgebreid in de considerans van de vergunning gemotiveerd.

Bouwen is geen onderdeel van deze aanvraag en wordt met dit besluit ook niet vergund.

Aanvrager heeft in oktober 2015 een aparte aanvraag ingediend. De vergunning voor het onderdeel bouwen is in de tussenliggende periode verleend.

Daarom concluderen wij dat gezien de reactie van de ingebrachte zienswijzen deze vergunning kan worden verleend.

1.9. Wijzigingen ten opzichte van de ontwerpvergunning

Bij het vaststellen van de definitieve vergunning zijn er wijzigingen in de considerans aangebracht ten opzichte van de ontwerpvergunning. Verder zijn er in de considerans spellingsfouten en kennelijke verschrijvingen gecorrigeerd. Waar nodig zijn teksten verduidelijkt.

Bovenstaande wijzigingen hebben er niet toe geleid dat de strekking van het besluit is gewijzigd.

2. M.E.R-BEOORDELINGSBESLUIT

Het voorgenomen project valt onder nummer A1 van bijlage V, kolom 2, van het (Ob). Omdat de drempelwaarde zoals genoemd in de bijlage V, kolom 2, van het Ob niet wordt overschreden geldt er een m.e.r. beoordelingsplicht. Gelijktijdig met de aanvraag is een aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordelingsplicht ontvangen.

Wij hebben rekening gehouden met de criteria van bijlage III van de EU-richtlijn, deze zijn:

- de kenmerken van het project;
- de locatie van het project;
- soort en kenmerken van het potentiële effect.

In paragraaf 5.3 van de aanmeldnotitie is een beschrijving (kenmerken en geplande maatregelen) gevoegd om aanzienlijke milieueffecten te vermijden of te voorkomen. Hiermee hebben we bij de toetsing rekening gehouden.

Hieronder volgt onze afweging.

2.1. Kenmerken van het project

Bij de kenmerken van het project wordt het volgende in aanmerking genomen:

1. de omvang en het ontwerp van het gehele project;
2. de cumulatie met andere bestaande en/of goedgekeurde projecten;
3. het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, met name land, bodem, water en biodiversiteit;
4. de productie van afvalstoffen;
5. verontreiniging en hinder;
6. het risico van ongevallen en/of rampen die relevant zijn voor het project in kwestie, waaronder rampen die worden veroorzaakt door klimaatverandering, in overeenstemming met wetenschappelijke kennis;
7. de risico's voor de menselijke gezondheid (bijvoorbeeld als gevolg van waterverontreiniging of luchtvervuiling).

2.1.1. Overwegingen

Ad 1. Omvang van het project

De aanvraag heeft betrekking op een pluimveebedrijf (legkippen). Het bedrijf is van plan om een nieuwe pluimveestal te bouwen en het aantal legkippen uit te breiden. Onderstaand wordt de omvang van de vergunde en aangevraagde situatie weergegeven.

Vergunde situatie

Op 16 mei 2024 (Zaaknummer Z2020-00012356) is een omgevingsvergunning verleend voor het vergroten van de stalcapaciteit naar 46.650 legkippen (HE2.3.2.1) met bijbehorende mestopslag in een loods (E6.8). In de bovenste leeflaag wordt gebruik gemaakt van een strooiselschuif OW2017.02 waarmee de NH3 en PM10- emissie met 20% wordt gereduceerd.

Stal	Rav cat.	Diersoort	Aantal dieren
1 boven	HE.2.3.2.2 & AP100.2	Legkippen OW2004.10.V1 0,5 m3 i.c.m. OWL2017.02 V1	23.325
1 onder	HE.2.3.2.2	Legkippen OWL2004.10.V1 0,5 m3	23.325
Ad 1	E.6.8	Mestloods langdurige mestopslag	46.650
Totaal		Aantal stuks pluimvee	46.650

Aangevraagde vergunning

Het bedrijf is van plan om meer legkippen te gaan houden en gaat een nieuwe kippenstal bouwen. De aanvraag is ingediend voor de in onderstaande tabel genoemde dieren aantallen.

Stal	Rav cat.	Diersoort	Aantal dieren
1 boven	HE2.3.2.2 & AP100.2	Legkippen OW2004.10.V1 0,5 m3 i.c.m. OW2017.02.V1	23.325
1 onder	HE2.3.2.2	Legkippen OW2004.10.V1 0,5 m3	23.325
2	HE2.3.2.2	Legkippen OW2004.10.V1 0,5 m3	42.250
Ad 2	AP3.2	Droogtunnel OW2007.09.V1	42.250
Totaal		Aantal stuks pluimvee	88.900

Ten opzichte van de vergunde situatie:

- Neemt de ammoniakemissie af van 4.095 (dit is inclusief de eerder vergunde langdurige mestopslag) naar 3.537 kg per jaar;
- Neemt de geuremissie toe van 15.861 naar 30.226 OUE/s;
- Neemt de fijnstofemissie toe van 2729 naar 3.964 kilogram PM10 per jaar.

Bij de aanvraag zijn Aerius-berekeningen van de referentiesituatie en van de aangevraagde situatie gevoegd. Hieruit blijkt dat er geen toename van stikstofdepositie op de Natura2000 gebieden is.

Ad 2. Cumulatie met andere projecten

In de directe omgeving van het bedrijf zijn geen andere plannen op dit moment aanwezig. Ook zijn er geen plannen aanwezig die wel afgerond zijn maar nog niet opgericht of in werking genomen zijn (bijvoorbeeld woningbouw).

Ad 3. Gebruik natuurlijke hulpbronnen

Het bedrijf valt onder de werkingssfeer van de Rie (Richtlijn industriële emissies) omdat er IPPC-installaties op het bedrijf aanwezig zijn. Intensieve veehouderijen met meer dan 750 zeugen of 2000 vleesvarkens of 40.000 stuks pluimvee vallen onder de IPPC-richtlijn. Hiervoor gelden BBT-conclusies (best beschikbare technieken). Alle IPPC-vergunningen moeten voldoen aan de BBT-conclusies. BBT-conclusies staan in een document van de Europese Commissie. De Europese Commissie moet de BBT-conclusies maken vanwege een verplichting in de Rie. Het bedrijf heeft een document bij de aanvraag gevoegd waarin een uitwerking van de getroffen maatregelen bij de BBT-conclusies intensieve veehouderijen staan. Voor de volgende aspecten zijn de maatregelen uitgewerkt: water, energie, stof, geur, opslag van vaste mest, verwerking van mest op de boerderij en monitoring.

Ad 4. Productie van afvalstoffen

Binnen de inrichting komen in beperkte mate afvalstoffen vrij. Het gaat bijvoorbeeld om kadavers (gekoeld), afgewerkte olie en resten van bestrijdingsmiddelen. Het overige afval is meer van huishoudelijke aard.

Ad 5. Verontreiniging en hinder, cumulatie van geur

Er is door het bedrijf een cumulatieberekening voor geur uitgevoerd. Wij hebben dit rapport beoordeeld. Uit de beoordeling van de cumulatieve geurhinder blijkt dat bij de realisatie van het beoogde project (inclusief de geurbijdrage van de omliggende relevante intensieve veehouderijen van derden) ter plaatse van de geurgevoelige gebouwen in de directe omgeving sprake is van een "matige milieukwaliteit". In de gewenste situatie is er ten opzichte van de vergunde situatie ter plaatse van alle omliggende woningen geen sprake van een verslechtering van de milieukwaliteit omdat de geurbelasting afneemt. Het aspect "geurhinder" vormt daarom geen aanleiding voor het opstellen van een MER.

Ad 6. en 7. Risico's op ongevallen/rampen en gezondheid van de mens

Het bedrijf is een gangbare pluimveehouderij en vormt naar verwachting geen groot risico op rampen die effecten kan hebben op de directe omgeving. De bepalende risico's voor omwonenden is op het gebied van de gezondheid. Het bedrijf heeft door het houden van legkippen al een emissie van fijn stof, geur, geluid, ammoniak enzovoort. Daarnaast zijn het voorkomen van endotoxinen en de kans op zoönosen bij het houden van dieren al van toepassing.

2.1.2. Conclusie: kenmerken van het project

Gezien de kenmerken van het project bestaat er geen aanleiding om te beoordelen dat een milieueffectrapport nodig is.

2.2. Locatie van het project

Bij de plaats van het project wordt het volgende in overweging genomen:

1. het bestaande grondgebruik;
2. de relatieve rijkdom aan en ook de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied;
3. het opnamevermogen van het natuurlijk milieu;
4. gebieden die in de wetgeving van lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszones door de lidstaten aangewezen volgens Richtlijn 79/409/EEG (= Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (= Habitatrichtlijn),
5. gebieden waar de milieukwaliteitsnormen al niet worden nagekomen,
6. gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid,
7. landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.

2.2.1. Overwegingen

Het gaat bij dit criterium niet alleen om het gebied waarin het project is gelegen maar ook om de aangrenzende gebieden. Het gaat hier om gebieden die in meer of mindere mate kwetsbaar zijn voor nieuwe activiteiten. Het project zou van invloed kunnen zijn op de kwetsbaarheid van deze gebieden (bijvoorbeeld waterwingebieden). Het project is echter niet gelegen in de nabijheid van deze gebieden zoals opgenomen in bijlage III van de richtlijn milieubeoordeling projecten. Daarnaast spelen ook geen andere ontwikkelingen in de nabijheid van het project die van invloed zouden kunnen zijn.

De activiteiten vinden plaats op het bedrijf aan de Berkterondweg 2 in Ane. Het gaat om een bestaand bedrijf dat in het buitengebied van de gemeente Hardenberg ligt met diverse omliggende veehouderijbedrijven en burgerwoningen. De kortste afstand vanaf gevel van de bestaande pluimveestal tot de gevel van de dichtstbijzijnde burgerwoning aan de Berkterondweg 1 bedraagt 114 meter. In de directe omgeving van het bedrijf liggen geen (kwetsbare) natuurgebieden. Het bedrijf ligt niet in een grondwaterbeschermingsgebied. Het Natura 2000-gebieden Vecht en Beneden- Regge en de Engbertsdijkvenen liggen beide op ruim 11 kilometer.

In het kader van een Natura 2000-activiteit moet beoordeeld worden wat de voorgenomen bedrijfsactiviteiten voor effect hebben op de Natura 2000-gebieden en/of op de aanwezige beschermde plant- en diersoorten. Bij de aanvraag zijn Aerius verschilberekening opgenomen, waaruit blijkt dat er geen toename van depositie van ammoniak op Natura 2000-gebieden is. Wij hebben de aanvraag ook getoetst aan het Omgevingsplan van de gemeente Hardenberg (omgevingsplan). Uit de toetsing aan het omgevingsplan blijkt dat voldaan kan worden aan onder andere de normen en afstanden voor geur en de normen voor geluid.

2.2.2. Conclusie plaats van het project

De locatie van het project leidt niet tot aanzienlijke milieueffecten, daarom hoeft er geen milieueffectrapport te worden opgesteld.

2.3. Soort en kenmerken van het potentiële effect

Bij de soort en kenmerken van het potentiële effect wordt in samenhang met de onder de punten 1 en 2 uiteengezette criteria, het volgende in aanmerking genomen:

1. de orde van grootte en het ruimtelijk bereik van de effecten (bijvoorbeeld geografisch gebied en omvang van de bevolking die getroffen kan worden);
2. de aard van het effect;
3. het grensoverschrijdend karakter van het effect;
4. de waarschijnlijkheid van het effect;
5. de verwachte aanvang, de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect;
6. de cumulatie van effecten van andere bestaande en/of goedgekeurde projecten;
7. de mogelijkheid om de effecten doeltreffend te verminderen.

2.3.1. Overwegingen

De belangrijkste nadelige gevolgen voor het milieu die de wijziging van het bedrijf kan hebben zijn de emissies van: ammoniak, geur, fijn stof, geluid. Verder kunnen effecten op de volksgezondheid/zoönose ook een rol spelen.

Hieronder wordt kort op deze aspecten ingegaan.

Ammoniak

Het aspect ammoniak wordt onder andere getoetst aan het gestelde in de Omgevingsverordening Overijssel. Het dichtstbijzijnde zeer kwetsbare gebied ligt op 6,25 kilometer van de locatie. Omdat de locatie niet binnen een zone van 250 meter van een zeer kwetsbaar gebied ligt, vormt de Omgevingsverordening Overijssel geen belemmering voor de verandering van deze inrichting.

Emissiegrenswaarden huisvestingssystemen (§ 4.82 Bal)

In artikel 4.820 van het (Bal) is aangegeven dat de ammoniakemissie uit huisvestingssystemen niet hoger mag zijn dan de daarvoor geldende maximale emissiewaarde. De wijzigingen vinden plaats binnen de bestaande stal 1, waarbij geen sprake is van het oprichten van een nieuw dierenverblijf. Daarnaast wordt een nieuwe stal gebouwd stal 2. De aangevraagde situatie voldoet aan het gestelde in paragraaf 4.82 van het Bal.

Geur

De voorgrondbelasting is van belang voor het bepalen van de verwachte hinder omdat uit onderzoek is gebleken dat, de geurhinder als gevolg van de voorgrondbelasting hoger is dan als gevolg van de achtergrondbelasting, bij gelijke belastingen. De cumulatie van geur van agrarische bedrijven (achtergrondbelasting) is geen toetsingsgrond voor een aanvraag omgevingsvergunning, maar wel van belang voor de beleving van de geurhinder. Door middel van het verspreidingsmodel "V-Stacks Vergunningen en " wordt de geurbelasting van het bedrijf berekend. Met het verspreidingsmodel "V-Stacks Gebied" wordt de cumulatieve geurbelasting van het bedrijf en van de omliggende bedrijven op de geurgevoelige gebouwen in de omgeving berekend. Deze berekeningen maken onderdeel uit van de aanmeldnotitie. Als vuistregel geldt dat de voorgrondbelasting bepalend is voor de hinder als de voorgrondbelasting meer dan de helft van de achtergrondbelasting bedraagt.

Uit de beoordeling van de geurhinder (voorgrondbelasting veroorzaakt door het bedrijf) blijkt dat bij de realisatie van het beoogde project ter plaatse van de geurgevoelige gebouwen in de directe omgeving sprake is van een "goede tot tamelijk slechte milieukwaliteit". In de gewenste situatie is er ten opzichte van de vergunde situatie ter plaatse van alle omliggende woningen geen sprake is van een verslechtering van de milieukwaliteit. Dit omdat de geuremissie afneemt ten opzichte van de vergunde situatie.

Uit de beoordeling van de cumulatieve geurhinder blijkt dat bij de realisatie van het beoogde project (inclusief de geurbijdrage van de omliggende relevante intensieve veehouderijen van

derden) ter plaatse van de geurgevoelige gebouwen in de directe omgeving sprake is van een “matige milieukwaliteit”. In de gewenste situatie is er ten opzichte van de vergunde situatie ter plaatse van alle omliggende woningen geen sprake van een verslechtering van de milieukwaliteit, omdat de geuremissie afneemt.

Fijnstof

Emissiegrenswaarden PM10

In artikel 4.822 van het Bal zijn emissiegrenswaarden voor PM10 opgenomen. In alle stallen worden verdergaande technieken toegepast.

Besluit kwaliteit leefomgeving

Bij het houden van dieren komt fijnstof vrij. Door de verandering van het bedrijf is er een toename van 1.235 kilogram fijnstof (3.964-2.729).

Cumulatie

De fijnstofemissie bedraagt meer dan 800 kg (de achtergrondconcentratie van het gebied bedraagt niet meer dan $27\mu\text{g}/\text{m}^3$). Dit betekent dat er in principe een cumulatieve fijnstofberekening zou moeten worden gemaakt. Aangezien er geen bedrijven binnen een straal van 500 meter van het bedrijf liggen, achten wij een cumulatieve fijnstofberekening niet noodzakelijk. Het is niet nodig om de immissieconcentratie van deze veehouderij samen met andere veehouderijen te berekenen. Verder blijkt uit het Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit (CIMLK) dat er geen overschrijdingen van de normen op te beschermen objecten in de omgeving zijn. Hierdoor achten wij een cumulatieve fijnstofberekening niet noodzakelijk is.

De aangevraagde situatie voldoet aan het gestelde in paragraaf 2.2.1 van het Bkl.

Geluid

De wijzigingen op de locatie zullen mogelijk ook een wijziging van de geluidemissie met zich meebrengen. Een akoestisch rapport maakt onderdeel uit van de aanvraag. Er heeft een beoordeling plaatsgevonden waarbij de belangen van de locatie en de bescherming van de woonomgeving zijn meegenomen. Voor geluid zijn maatwerkvoorschriften gesteld, die strenger zijn dan de standaardnorm van het omgevingsplan, dit om de leefomgeving te beschermen.

2.3.2. Conclusie soorten en kenmerken van het potentiële project

Van potentiële aanzienlijke effecten is als gevolg van het voorgenomen project geen sprake. In dit kader dient geen MER te worden gemaakt.

2.4. Maatregelen

Op grond van artikel 11.10 van het Ob is in de aanmeldingsnotitie een beschrijving gevoegd van de kenmerken van het voorgenomen project en van de geplande maatregelen om aanzienlijke milieueffecten te vermijden of te voorkomen. Er zijn Aerius-berekeningen van de referentiesituatie en van de aangevraagde situatie bij de aanvraag gevoegd. Hieruit blijkt dat er op basis van intern salderen geen toename van stikstofdepositie is op Natura 2000-gebieden.

Wij hebben de kenmerken en maatregelen betrokken bij de toetsing of voor het project een milieueffectrapport moet worden gemaakt. Een beschrijving van de kenmerken en de verplichting tot het uitvoeren van de bedoelde maatregelen en het tijdstip waarop die maatregelen gerealiseerd moeten zijn, wordt als voorschrift aan de vergunning verbonden.

2.5. Conclusie

De voorgenomen projectactiviteit(en) van Ane Pluimveebedrijf B.V. leiden niet tot aanzienlijke milieueffecten, die via een milieueffectrapport nader onderzocht moeten worden. De kenmerken van het project, de locatie van het project en de soort en kenmerken van het potentiële effect zijn voldoende inzichtelijk. Om bovenstaande te waarborgen hebben wij voorschrift 1.4.2 aan de vergunning verbonden.

Omgevingswet

OVERWEGINGEN MILIEU

3. TOETSINGSKADER MILIEU

3.1. Inleiding

De aanvraag heeft betrekking op een milieubelastende activiteit het houden van landbouwhuisdieren als bedoeld in artikel 3.200 van het Bal.

Het gaat hier om de volgende milieubelastende activiteiten:

Activiteit (Mba)	Kern/functioneel ondersteunend of bedrijfstak overstijgend	Vergunningplicht/meldingsplichtig/informatieplichtig
Veehouderij (pluimveehouderij)	Kernactiviteit	Vergunning plichtige kernactiviteit, het houden van meer dan 40.000 legkippen IPPC-installatie
Dierenverblijven	Foa	Vergunningplicht
Het opslaan van vaste mest, chompost of dikke fractie	Foa	Vergunningplicht

Het betreft een milieubelastende activiteit waartoe één of meer IPPC-installaties behoren, zoals genoemd in Bijlage I categorie 6.6 van de Richtlijn industriële emissies (Rie).

Het bedrijf heeft een aanvraag ingediend voor het wijzigen van de bedrijfsvoering. Er wordt een nieuwe stal gebouwd. De vergunning van 2014 was nog niet getoetst aan de BBT-conclusies. De geactualiseerde BBT-conclusies worden opgenomen in deze vergunning. Ten behoeve van een doelmatige uitvoering en handhaving hebben wij besloten een revisievergunning te verlenen.

3.2. Toetsing aanvraag

Bij onze beslissing op de aanvraag hebben wij volgens artikel 8.9 van het Bkl beoordeeld of:

- milieuverontreiniging door de activiteit geïntegreerd wordt voorkomen of, wanneer dit niet mogelijk is, beperkt;
- emissies in de lucht, het water en de bodem en het ontstaan van afval door die activiteit worden voorkomen of, wanneer dat niet mogelijk is, beperkt om een hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel te bereiken;
- alle passende preventieve maatregelen tegen milieuverontreiniging worden getroffen;
- de voor de activiteit in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast;
- geen significante verontreiniging wordt veroorzaakt;
- energie doelmatig wordt gebruikt;
- maatregelen worden getroffen om ongevallen te voorkomen en de gevolgen daarvan te beperken;
- bij de definitieve beëindiging van activiteiten maatregelen worden getroffen om elk risico van milieuverontreiniging door de activiteit voor het terrein waarop de

activiteit werd verricht, te voorkomen of te beperken, als dat nodig om dat terrein weer geschikt te maken voor toekomstig hergebruik;

- het ontstaan van afvalstoffen en afvalwater zo veel mogelijk wordt voorkomen of beperkt en de ontstane afvalstoffen doelmatig worden beheerd.

Zo nodig hebben wij voorschriften die daartoe strekken in de vergunning opgenomen.

In de onderstaande hoofdstukken lichten wij dit nader toe. Wij beperken ons tot die onderdelen van het toetsingskader die ook daadwerkelijk op onze beslissing van invloed (kunnen) zijn.

3.3. Besluit activiteiten leefomgeving

De milieubelastende activiteiten waarvoor vergunning is aangevraagd, passen binnen de reikwijdte van de aanwijzing van de vergunningplicht.

Binnen de milieubelastende activiteit en bijbehorende functioneel ondersteunende activiteiten vinden de volgende activiteiten plaats die vallen onder de werkingssfeer van de algemene regels van hoofdstuk 4 van het Bal:

- dierenverblijven (paragraaf 4.82 Bal);
- opslaan van vaste mest, champost of dikke fractie (paragraaf 4.83 Bal);

Daarnaast gelden voor de milieubelastende activiteit de volgende paragrafen van afdeling 22.3 van het Omgevingsplan gemeente Hardenberg (de bruidsschat):

- paragraaf 22.3.4 Geluid;
- paragraaf 22.3.6 Geur;
- paragraaf 22.3.8.3 Lozen van huishoudelijk afvalwater;

De specifieke zorgplicht, zoals opgenomen in artikel 2.11 van het Bal, is voor alle genoemde MBA's van toepassing.

3.4. Zorgplicht

3.4.1. Specifieke zorgplicht

Voor milieubelastende activiteiten zoals omschreven in het Bal geldt, naast algemene regels of een eventuele vergunningplicht, een specifieke zorgplicht.

Deze specifieke zorgplicht staat in artikel 2.11 van het Bal. Hij geldt voor de milieubelastende activiteiten die in hoofdstuk 3 van het Bal zijn aangewezen. Dat betekent dat de specifieke zorgplicht ook geldt voor activiteiten, waarvoor in hoofdstuk 4 en 5 voorschriften zijn opgenomen.

Artikel 2.11 van het Bal bestaat uit twee delen. Het eerste deel verplicht degene die de activiteit verricht om zorg te dragen voor bepaalde milieubelangen. Hoewel de zorgplicht een open norm is en moet blijven, wordt in het tweede deel van het artikel nader geconcretiseerd waaruit die zorgplicht in ieder geval bestaat. Dit geeft een handvat aan degene die de activiteit verricht om de vereiste zorg in te vullen. Het betreft geen uitputtende concretisering.

In het algemeen zal de specifieke zorgplicht niet overtreden worden als de activiteit op de gebruikelijke manier wordt uitgevoerd. De specifieke zorgplicht verbiedt handelingen waarvan duidelijk is dat deze niet toegestaan kunnen worden en iedereen zou moeten weten dat ze niet door de beugel kunnen.

Aan deze vergunning zullen geen voorschriften worden verbonden voor activiteiten of aspecten, die al voldoende worden gedekt door de specifieke zorgplicht. Daar waar deze volgens ons in een specifiek geval onvoldoende duidelijkheid biedt, is de specifieke zorgplicht nader ingevuld met vergunningvoorschriften. Vergunningvoorschriften zijn ook gesteld als dat verplicht is op

grond van paragraaf 8.5.2 van het Bkl. Dit is in de volgende hoofdstukken per milieuaspect uitgewerkt.

4. AFVALSTOFFEN

4.1. Afvalstoffen algemeen

4.1.1. Preventie

Preventie van afval is een van de hoofddoelstellingen van het afvalstoffenbeleid. In deel B2 van het Landelijk Afvalbeheerplan 2017-2029, hierna aangeduid als het LAP, is het beleid uitgewerkt voor afvalpreventie. In Nederland is een separaat afvalpreventieprogramma vastgesteld. De uitwerking van preventie-activiteiten vindt voornamelijk plaats via het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) en is inmiddels voortgezet in de vorm van het Rijks brede programma Circulaire Economie. In de Kamerbrief "Stand van zaken uitwerking CMP1" van 24 juni 2022 is aangekondigd dat de opvolger van het LAP, het Circulair Materialenplan (CMP1), meer informatie zal bevatten over grondstofgebruik en het voorkomen dat een materiaal of product te snel afval wordt en dat het CMP1 meer handvatten zal bieden voor vergunningverleners om die kaders daadwerkelijk toe te passen bij vergunningverlening. Op grond van artikel 8.10 Bkl (vaststelling van de beste beschikbare technieken) en artikel 8.29 Bkl kan het bevoegd gezag voorschriften in omgevingsvergunningen opnemen om invulling te geven aan dit aspect.

In alle bedrijfsprocessen kunnen mogelijkheden bestaan om het ontstaan van afvalstoffen en het - directe of indirecte - gebruik van grondstoffen terug te dringen of de bestaande grondstoffen te vervangen door duurzame alternatieven. Zowel het beperken van de hoeveelheid afvalstoffen als het terugdringen van de hoeveelheid grondstoffen levert direct een financiële besparing op.

Uitgangspunt voor alle bedrijven is dat het ontstaan van afval moet worden voorkomen of beperkt.

Binnen de milieubelastende activiteit ontstaan de volgende afvalstoffen:

- Kadavers;
- Resten reinigings- en ontsmettingsmiddelen;
- Afvalstoffen van huishoudelijke aard.

Gezien de geringe hoeveelheid afval die binnen de locatie vrijkomt concluderen wij dat preventie niet relevant is. Wij hebben daarom in deze vergunning verder geen aandacht besteed aan de preventie van afvalstoffen.

5. WATERBESPARING

5.1.1. Algemeen

De winning van drinkwater kost geld, grondstoffen en energie. Het zuinig gebruik van drinkwater vormt dan ook onderdeel van de oogmerken van de regels over milieubelastende activiteiten (het zuinig gebruik van energie en grondstoffen). Het gebruik van drinkwater als proceswater moet zoveel mogelijk worden beperkt tot die processen waarvoor water van een bepaalde kwaliteit noodzakelijk is. Het gebruik van drinkwater als koelwater bijvoorbeeld moet zoveel mogelijk worden voorkomen.

5.1.2. Grondwater

Voor het onttrekken van grondwater is veelal een vergunning benodigd. Dit is geregeld in afdeling 16.3 van het Bal of de Waterschapsverordening en is een wateractiviteit. Wij mogen daarom in deze vergunning geen eisen stellen aan de winning van grondwater.

Het Bkl verplicht ons echter wel te toetsen of grondstoffen doelmatig worden gebruikt. Ook moet worden voorkomen dat afvalwater ontstaat en als dat niet mogelijk is, moet afvalwater doelmatig worden beheerd.

Binnen de bedrijfsprocessen wordt ongeveer 6.500 m³/jaar grondwater verbruikt. Het grondwater wordt gebruikt voor drinkwater voor de dieren.
Wij zijn daarom van mening dat het in deze situatie niet nodig is om voorschriften met betrekking tot beperking van het grondwaterverbruik in de vergunning op te nemen.

6. DIERENVERBLIJVEN EN EMISSIE

6.1. Dieraantallen en (huisvestings)systemen vergund

In tabel 1 zijn het aantal dieren, de ammoniakemissie (kg NH₃ per jaar), de geuremissie (OU_E/s) en de fijnstofemissie (gram PM₁₀ per jaar) weergegeven op basis van de geldende vergunning. De emissiefactoren zijn per dierplaats. Het maximale aantal te houden dieren is gelijk aan het aantal dierplaatsen.

Tabel 1 geldende vergunning.

Stal	Code	Diercategorie/ huisvestingssysteem en indien van toepassing aanvullende techniek/ nummer systeembeschrijving	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie		Fijnstofemissie	
				Ammoniak- emissie- factor	Totaal ammoniak	Geur- emissie- factor	Totaal geur	Fijnstof- emissie- factor	Totaal fijnstof
1 boven	HE 2.3.2.2 & AP100.2	Legkippen, volièrehuisvesting, 45-55% van de leefruimte roosters met daaronder een mestband met beluchting. Mestbanden minimaal tweemaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages. Beluchtingscapaciteit minimaal 0,5 m3 per dier per uur (OW 2004.10.V1) & strooiselschuif, 20% emissiereductie ammoniak en fijnstof (OW 2017.02.V1)	23.325	0,0336 (0,042-20%)	783,72	0,34	7.930,5	52 (65-20%)	1.212.900
1 onder	HE 2.3.2.2	Legkippen, volièrehuisvesting, 45-55% van de leefruimte roosters met daaronder een mestband met beluchting.	23.325	0,042	979,65	0,34	7.930,5	65	1.516.125

		Mestbanden minimaal tweemaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages. Beluchtingscapaciteit minimaal 0,5 m ³ per dier per uur (OW 2004.10.V3)							
		Totaal	46.650		1.763,37		15.861		2.729.0250

In de geldende vergunning was als aanvullende techniek opgenomen mestopslag in een afgesloten mestopslagloods, rav code E6.8. Deze aanvullende techniek is niet meer opgenomen in bijlage VI van de Omgevingsregeling.

6.2. Dieraantallen en (huisvestings)systemen aanvraag

Het aantal dieren waarvoor vergunning wordt gevraagd, de ammoniakemissie (kg NH₃ per jaar), de geuremissie (OU_E/s) en de fijnstofemissie (gram PM₁₀ per jaar) zijn in tabel 2 weergegeven. De emissiefactoren zijn per dierplaats. Het maximale aantal te houden dieren is gelijk aan het aantal dierplaatsen.

Tabel 2 aangevraagde vergunning.

Stal	Code	Diercategorie/ huisvestingssysteem en indien van toepassing aanvullende techniek/ nummer systeembeschrijving	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie		Fijnstofemissie	
				Ammoniak- emissie- factor	Totaal ammoniak	Geur- emissie- factor	Totaal geur	Fijnstof- emissie- factor	Totaal fijnstof
1 boven	HE2.3.2.2 & AP100.2	Legkippen in volière huisvesting met mestbandbeluchting van ten minste 0,5 m ³ /uur per dierplaats, OW 2004.10.V1 i.c.m strooiselschuif OW 2017.02.V1	23.325	0,0336 (0,042-20%)	783,72	0,34	7.930,50	52,00 (65-20%)	1.212,90
1 onder	HE2.3.2.2	Legkippen in volière huisvesting met mestbandbeluchting van ten minste 0,5 m ³ /uur per dierplaats, OW 2004.10.V1	23.325	0,042	979,65	0,34	7.930,5	65	1.516.125
2	HE2.3.2.2 & AP3.2	Legkippen in volière huisvesting met mestbandbeluchting van ten	42.250	0,042	1.774,50	0,34	14.365	29,25	1.235.812,5

		minste 0,5 m³/uur per dierplaats, OW 2004.10.V1 en droogtunnel met geperforeerde metalen platen, OW 2007.09.V1							
		Totaal			3.537,87		30.226		3.964,83

De onderstaand een uitleg van de berekening van de reducties voor tabel 1 en tabel 2.
De aanvullende techniek AP100.2 betreft een strooiselschuif. Volgens bijlage VI van de Omgevingsregeling geeft dit systeem een reductie van 20% ammoniak en 20% fijnstof. Deze reductie is in de tabel opgenomen in stal 1 boven, reductie van ammoniak: $(0,042/100) * (100-20) = 0,0336$ en de reductie van fijn stof: $(65/100) * (100-20) = 52,00$.
De aanvullende techniek AP3.2 betreft een droogtunnel. Volgens bijlage VI van de Omgevingsregeling geeft dit systeem een reductie van 55% fijnstof. Deze reductie is in de tabel opgenomen in stal 2, reductie: $(65/100) * (100-55) = 29,25$.

6.3. Toepassing (huisvestings)systemen

In alle stallen worden emissiearme huisvestingssystemen en aanvullende technieken toegepast waarbij is verwezen naar een nummer van een systeembeschrijving. De uitvoering van deze emissiearme huisvestingssystemen en aanvullende technieken moet overeenkomen met de beschrijving van dat emissiearme huisvestingssysteem en aanvullende techniek. Dit is opgenomen in artikel 4.5 van de Omgevingsregeling. Artikel 4.817 van het Bal verwijst hiernaar. Op basis van de gegevens bij de aanvraag is vastgesteld welke huisvestingssystemen en aanvullende technieken zijn opgenomen. Deze systemen en technieken zijn vermeld in tabel 2. Voor de berekening van de emissies uit de dierenverblijven kan van de in deze tabel opgenomen emissiefactoren worden uitgegaan.
Doordat artikel 4.817 een rechtstreekse werking heeft zijn voor dit onderdeel geen voorschriften in de vergunning opgenomen.

7. BESTE BESCHIKBARE TECHNIEKEN

In het belang van het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu moeten aan de vergunning voorschriften worden verbonden, die nodig zijn om de nadelige gevolgen die de milieubelastende activiteit voor het milieu kan veroorzaken, te voorkomen of, wanneer dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk – bij voorkeur bij de bron – te beperken en ongedaan te maken. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat bij het uitoefenen van de milieubelastende activiteit ten minste de voor die milieubelastende activiteit in aanmerking komende beste beschikbare technieken (BBT) worden toegepast.

Bij het bepalen van de BBT moet rekening gehouden worden met de BBT-conclusies en informatiedocumenten in bijlage XVIII, onder A, van het Bkl.

7.1. IPPC-installatie

De Europese richtlijn industriële emissies (Rie) geeft milieueisen voor de installaties die genoemd staan in de bij de richtlijn behorende bijlage I. Wanneer een installatie daar genoemd is, spreken we van een IPPC-installatie. Voor veehouderijen vallen de volgende installaties onder de werking van de Rie:

- meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee, of;
- meer dan 2.000 plaatsen voor vleesvarkens (van meer dan 30 kg), of;
- meer dan 750 plaatsen voor zeugen.

De activiteit waarvoor vergunning wordt aangevraagd, heeft betrekking op de realisatie van een bedrijf met 88.900 dierplaatsen voor legkippen. Hiermee wordt de ondergrenswaarde van 40.000 plaatsen voor pluimvee overschreden waardoor de installatie moet worden aangemerkt als een IPPC-installatie. Het toetsingskader wordt gevormd door de betreffende artikelen van de Ow waarin de Rie is geïmplementeerd.

7.2. BBT-documenten

Er moet worden voldaan aan de BBT-conclusies voor de hoofdactiviteit en aan andere relevante BBT-conclusies. Op grond van de beoordelingsregels van het Bkl moet voor het bepalen van BBT voor de installaties en processen binnen de milieubelastende activiteit aanvullend een toetsing plaatsvinden aan relevante aangewezen informatiedocumenten. Met betrekking tot het bepalen van BBT bij het toetsen aan de BBT-conclusies bij vergunningverlening moet het bevoegd gezag bij het toetsen aan de BBT-conclusies de actualiteit hiervan nagaan ten aanzien van de ontwikkelingen van BBT die sinds het vaststellen van de BBT-conclusies hebben plaatsgevonden. Bronnen voor ontwikkelingen ten aanzien van BBT zijn onder andere de concepten van herziene BREF's.

Wij hebben rekening gehouden met de volgende BBT-conclusies:

Categorie in bijlage 1 Rie	Belangrijkste BBT-conclusies	Ook van belang zijnde BBT-conclusies/ BREF's
6.6 Intensieve pluimvee- of varkenshouderij: a. met meer dan 40 000 plaatsen voor pluimvee; b. met meer dan 2 000 plaatsen voor mestvarkens (van meer dan 30 kg), of; c. met meer dan 750 plaatsen voor zeugen.	BBT-conclusies voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij	BREF Op- en overslag bulkgoederen (BREF EFS) BREF Energie-efficiëntie

Naast de BBT-conclusies hebben wij rekening gehouden met de volgende in bijlage XVIII van het Bkl aangewezen informatiedocumenten over BBT:

- Bodembescherming; combinaties van voorzieningen en maatregelen (BB-CVM), april 2020 versie 2020-01;
- Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen 15 (PGS 15): Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen, augustus 2021;

Het bedrijf heeft een formulier bij de aanvraag gevoegd waarin een overzicht staat van de maatregelen die worden toegepast om aan BBT te voldoen.

Een verdere beschouwing van de BBT is terug te vinden bij de afzonderlijke toetsing van de relevante milieucomponenten. In dit hoofdstuk is specifiek ingegaan op de BBT-conclusies.

7.3. BBT-conclusies

7.3.1. BBT-conclusies voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij

De BBT-conclusies voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij, zoals op 21 februari 2017 gepubliceerd door de Europese Commissie, bevatten de volgende aspecten.

Milieubeheerssystemen

Een milieubeheerssysteem heeft tot doel om de algehele milieuprestaties van de veehouderij te verbeteren. Het gaat dan onder meer om het opstellen van een milieubeleid, de planning, vaststelling en uitvoering van procedures en het controleren van de prestaties en het nemen van corrigerende maatregelen. Dit aspect vertaalt zich in de zin van een verplichte

boekhouding, waarin onder meer water- en energieverbruik, hoeveelheid veevoer en de hoeveelheid afval en meststoffen worden bijgehouden. Hiervoor gelden de registratieverplichtingen voor veevoer en mest op grond van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet, de onderhoudsvoorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Bal (huisvestingssystemen en luchtwassystemen) en de registratievoorschriften in deze vergunning en het Bal (dieraantallen, energie, water en afval).

Goede bedrijfspraktijken

Dit aspect vertaalt zich in de ligging van de installatie, noodplannen, voorlichting en opleiding van personeel en het onderhouden van installaties. Hiervoor gelden de voorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Bal (voor zover dit van toepassing is) en deze vergunning. Daarnaast zijn hiervoor regels opgenomen in de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet). Dit geldt voor de voorlichting en opleiding van personeel en het onderhoud van gereedschap, machines en installaties (arbeidsmiddelen). Om veilig en gezond te kunnen werken dienen arbeidsmiddelen in goede staat te verkeren en op de juiste wijze te worden gebruikt. Opleiding en voorlichting van personeel is standaard bedrijfspraktijk. Voor specifieke installaties zijn controlevoorschriften opgenomen in het Bal (voor zover dit van toepassing is) en deze vergunning.

Een ander onderdeel van een goede bedrijfspraktijk is het zodanig situeren van activiteiten om overlast naar de omgeving te beperken. Dit vindt zijn uitwerking in de verschillende toetsingskaders die in deze beoordeling zijn behandeld.

Verder gaat het om het zodanig opslaan van dode dieren dat emissies worden voorkomen of verminderd. De regels voor het opslaan van dode dieren (kadavers) staan in de Regeling dierlijke producten. In de omgevingsvergunning is geen verdere toets nodig.

Voedingsbeheer (stikstof- en fosforuitscheiding met bijbehorende monitoring)

De uitstoot van mineralen uit mest, waar dit aspect betrekking op heeft, is geïmplementeerd in de Meststoffenwet en behoeft in de omgevingsvergunning geen verdere toets. Met een normale landbouwpraktijk wordt voldaan aan deze BBT. Monitoring vindt op landelijk niveau plaats.

Water (efficiënt gebruik van water/ productie afvalwater/ emissies via afvalwater)

In de BBT-conclusies worden een aantal waterbesparende maatregelen en afvalwater beperkende technieken beschreven. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het gebruik van hogedrukreinigers welke zuiniger zijn bij het schoonspuiten van stallen, het ijken, controleren en onderhouden van de drinkwaterinstallatie, het bijhouden van het waterverbruik en de vervuilde zones van het erf zo klein mogelijk te houden. Hiervoor gelden de voorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Bal (zorgplicht). Een aantal technieken zijn onderdeel van een normale landbouwpraktijk. Verder wordt voor het waterverbruik en de besparende maatregelen verwezen naar de toetsing zoals elders in de beoordeling van de aanvraag is opgenomen. Voor het uitrijden van afvalwater gelden eveneens de voorschriften uit het Bal en voor het lozen van afvalwater met meststoffen geldt het Besluit gebruik meststoffen.

Efficiënt gebruik van energie (energiebesparing)

In de BBT-conclusies worden enkele aspecten als isolatiewaarden in stallen, ventilatiewijzen en verlichting beschreven. Voor het energieverbruik en de besparende maatregelen wordt verder verwezen naar de toetsing zoals elders in de beoordeling van de aanvraag is opgenomen. Met het voldoen aan de energiebesparingsverplichting, die in deze vergunning is opgenomen als voorschrift, wordt aan BBT voldaan.

Geluid (geluidsbeheerplan en geluidemissies)

Het is BBT om een geluidsbeheerplan op te zetten en na te leven en om één of een combinatie van de technieken te gebruiken om geluidsemissies te voorkomen of te beperken. Een geluidsbeheersplan is alleen van toepassing wanneer geluidshinder wordt verwacht of is aangetoond. Dit is geïmplementeerd in de vergunningverlening door de toetsing aan de Handleiding meten en rekenen industrielawaai (handreiking). Op basis van deze toetsing wordt geluidshinder voorkomen. Wanneer niet aan de vergunningvoorschriften wordt voldaan, die volgen uit de toetsing aan het gemeentelijk geluidbeleid/ de handreiking, wordt daarop gehandhaafd. Het maken van een geluidsbeheerplan is daarom niet nodig.

Voor het voldoen aan BBT voor het voorkomen of verminderen van geluidsemissie moeten één of een combinatie van technieken worden toegepast.

Door het volgen van het omgevingsplan en het toepassen van de aangegeven technieken wordt aan deze BBT voldaan. Voor een verdere beschouwing van de geluidsemissies wordt hier volstaan met een verwijzing naar het hoofdstuk 'Geluid'.

Huisvesting (stofemissies (grof en fijnstof) voorkomen/ geurbeheersplan inclusief bijbehorende monitoring/ geuremissies voorkomen/ ammoniakemissie)

In de BBT-conclusies zijn, voor wat betreft de diercategorieën waarvoor voldoende bewezen technieken zijn ontwikkeld, huisvestingssystemen beschreven welke voldoen aan het criterium BBT. De passende maatregelen tegen verontreiniging zijn voor de vergunninghouder hierbij niet alleen op het gebruik van de stallen van toepassing, maar ook op de kosten, bouwwijze, ontwerp, onderhoud en ontmanteling ervan. Hierbij spelen de emissies van ammoniak, geur, stof en geluid een rol, maar ook het energieverbruik en het afvalwater zijn afwegingscriteria.

In onderhavige situatie worden bij de legkippenstallen emissiearme huisvestingssystemen met inbegrip van aanvullende techniek(en) toegepast. Uit de beoordeling hierna onder het kopje '*BBT-dierenverblijven voor ammoniak (hoofdstuk 6 Ammoniakemissie uit dierenverblijven)* en *BBT-dierenverblijven voor fijnstof (paragraaf 8.1 Emissie fijnstof uit dierenverblijven)*' blijkt dat de toegepaste emissiearme huisvestingssystemen met inbegrip van een aanvullende techniek voldoen aan het criterium dat het toepassen van de BBT vereist (toetsing op basis van het Bal).

Hieronder zijn de verschillende onderdelen uitgewerkt:

- stofemissies (grof en fijnstof) voorkomen

Met betrekking tot de stofemissie moet in elke stal één of een combinatie van technieken worden gebruikt. Het gaat hier om technieken om het ontstaan van stof te voorkomen, de concentratie van stof in de stal te verminderen en de uitstoot van stof te verminderen (verlagen stofconcentratie in de lucht uit de stal). Niet alle beschikbare fijnstof technieken zijn in de BBT-conclusie genoemd, zoals een nageschakelde droogtunnel of warmtewisselaars. Deze technieken zijn echter gelijkwaardig of beter dan andere in de BBT-conclusie genoemde technieken en kunnen daarom ook worden toegepast.

Er wordt gebruik gemaakt van houtkrullen of grof strooisel als bodemstrooisel, het verstrekte mengvoer bevat oliehoudende grondstoffen als bindmiddel in het mengvoer en alle stallen worden mechanisch geventileerd met behulp van een klimaatcomputer. De noodventilatoren mogen alleen handmatig worden bediend. De stuwbakken/ventilatiekokers van stal 1 houden het (fijn)stof dicht bij de stal wat leidt tot lagere verspreiding in de directe omgeving. Gebruik van nokventilatie met cascadereregeling in stal 2 leidt tot hoge uittreesnelheid van de ventilatielucht en daarmee tot lagere concentratie van fijnstof in de directe omgeving. Stal 2 maakt gebruik van een droogtunnel OW2007.09.V1 waarmee 55% fijnstof wordt gereduceerd.

- geurbeheersplan inclusief bijbehorende monitoring

Met betrekking tot geur is het BBT om bij een (bijna) overbelaste situatie of bij een historie van klachten op geurgevoelige objecten een geurbeheersplan te maken, uit te voeren en te evalueren. Aan de bijbehorende monitoring wordt voldaan door het toepassen van een geurberekening met V-stacks vergunning met gebruikmaking van de emissiefactoren (voor huisvestingssystemen) en reductiepercentages (voor aanvullende technieken) uit de bijlagen V en VI van de Omgevingsregeling.

De beoordeling van de geurbelasting is hierna uitgewerkt in het hoofdstuk 'Geurhinder uit dierenverblijven'.

De geurbelasting op geurgevoelige objecten is lager dan de norm voor geurbelasting. In deze situatie is het opstellen van een geurbeheersplan niet nodig.

- geuremissies voorkomen

Voor het voldoen aan BBT voor het voorkomen van geuremissie moet een combinatie van de technieken worden toegepast.

De mestbandbeluchting in stal 1 en 2 draagt bij aan een snelle droging van de mest en minder geur. De mest van stal 1 wordt minimaal 2 x per week afgedraaid in transport containers en binnen 14 dagen afgevoerd.

De mest van stal 2 wordt afgedraaid in droogtunnel OW2007.09.V1 en nagedroogd tot ca. 80% droge stof en door middel van transportcontainers van het bedrijf afgevoerd.

Stal 1 en 2 worden mechanisch geventileerd; de ventilatie wordt aangestuurd door een klimaatcomputer. De strooiselschuif OW2017.02 op de bovenste leeflaag van stal 1 en in stal 2 reduceert de NH₃-emissie met 20% wat zal bijdragen aan een lagere geuruitstoot.

De volgende maatregelen worden doorgevoerd in stal 1:

- Langs de zijgevel zijn een 6-tal ventilatoren geplaatst; het emissiepunt is hiermee gedeeltelijk verplaatst.
- Deze ventilatoren zijn voorzien van een koker waardoor de lucht rechtstandig en onbelemmerd omhoog wordt uitgeblazen.
- Achter de eindgevel bevindt zich een stuwbak die de uitgaande lucht omhoog uitblaast.

Stal 2 is voorzien van verspreid liggende nokventilatoren met cascaderегeling waardoor de lucht met hoge uittredesnelheid wordt uitgeblazen en ze in lagere concentraties in de omgeving wordt verspreid.

Er is geen langdurige mestopslag binnen het bedrijf. De stapelbare mest van stal 1 wordt binnen 14 dagen in containers afgevoerd. De mest van stal 2 wordt door middel van een droogtunnel nagedroogd tot ca. 80% droge stof en in transportcontainers afgevoerd.

Door het toepassen van bovenstaande technieken en maatregelen wordt aan deze BBT voldaan.

- ammoniakemissie

Voor ammoniak wordt voldaan aan BBT wanneer wordt voldaan aan de regels voor het exploiteren van een ippc-installatie voor het houden van pluimvee, bedoeld in categorie 6.6 van bijlage I bij de richtlijn industriële emissies.

Door het toepassen van de emissiearme stallen en het toepassen van aanvullende technieken in stal 1 en stal 2 is aan deze BBT voldaan.

Voor wat betreft de emissies van ammoniak, geur en fijnstof wordt hier verder volstaan met een verwijzing naar de volgende hoofdstukken waarin dit is beschouwd.

Opslag van vaste mest en drijfmest (emissies naar de lucht/ emissies naar water en bodem)

Voor de opslag van mest wordt onderscheid gemaakt in niet verpompbare (vaste mest, dikke mestfractie) en verpompbare of vloeibare mest (drijfmest, dunne mestfractie). Op dit bedrijf is sprake van vaste mest. De mest uit stal 1 wordt twee keer per week afgedraaid in een transportcontainer en binnen 14 dagen afgevoerd van het bedrijf. De mest uit stal 2 wordt nagedroogd in een droogtunnel. De mest heeft binnen 72 uur na drogen een droge stof gehalte van min. 80% en is daarmee vrij van broei. De gedroogde mest wordt afgevoerd en elders gepelleteerd of verwerkt in een samengestelde organische meststof of gebruikt als bodemverbeteraar. Na elke ronde, als de kippen weg zijn, wordt ook de strooiselmest uit de stallen verwijderd en afgevoerd.

Voor de vaste mestopslagen geldt dat deze op een dichte vloer moet worden opgeslagen met afdekking dan wel percolaat opvang. Waar van toepassing gelden de voorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Bal, het omgevingsplan en/of deze vergunning.

Verwerking van mest op de boerderij (toepassen van mestverwerkingstechnieken)

Het mestbe-/verwerken is geen verplichting vanuit de BBT-conclusies, maar wanneer deze op bedrijfsniveau worden toegepast kunnen hieraan eisen worden gesteld. Voor pluimvee zijn dit de nageschakelde mestdroogtechnieken. In stal 2 wordt de mest gedroogd.

Het uitrijden van mest (voorkomen stikstof en fosforemissie/ ammoniakemissie/ onderwerken mest)

De regels voor het uitrijden van mest zijn opgenomen in paragraaf 3.2.20 van het Bal (op of in de bodem brengen van meststoffen). Dit behoeft in de omgevingsvergunning geen verdere toets.

Gehele productieproces (berekenen ammoniakemissie)

Met de verplichte registratie op grond van de meststoffenwet (aan- en afvoer mineralen) en de gegevens uit de (aanvraag) omgevingsvergunning wordt invulling gegeven aan deze BBT-conclusie.

Monitoring (monitoring ammoniak/ stof monitoren/ monitoren ammoniak en fijnstof emissies)

De BBT is om zowel ammoniakemissies als (fijn)stofemissies in de lucht te monitoren. Met het systeem van het berekenen van de ammoniak- en fijnstofemissie in de Omgevingsregeling wordt aan deze BBT-conclusie voldaan.

Het is BBT om een luchtzuiveringsinstallatie te bemeten volgens een protocol en daarnaast de werking van het systeem te monitoren. Met het systeem van het berekenen en meten van de emissies in de Omgevingsregeling en de monitoringseisen in systeembeschrijvingen van de stallen wordt aan deze eis voldaan.

Het is BBT om diverse parameters te registreren. Dit kan ook als onderdeel van het milieubeheerssysteem (zie hiervoor).

7.3.2. BREF Op- en overslag bulkgoederen (BREF EFS)

De BREF EFS is van toepassing op de opslag, het transport en de verlading van vloeistoffen, vloeibare gassen en vaste stoffen bij IPPC-installaties onafhankelijk van de sector of industrie. Deze horizontale BREF gaat in op de emissies naar de lucht, bodem, water, waarbij de meeste aandacht uitgaat naar de emissies naar de lucht. De informatie met betrekking tot emissies van de opslag, handling en transport van vaste stoffen is gericht op stof.

In de categorie specifieke BREF's (primaire BREF's) zijn ook technieken opgenomen voor op- en overslag. Die technieken zijn dan specifiek voor die branche. De specifieke maatregelen uit de primaire BREF's verdienen de voorkeur boven de generieke maatregelen uit de horizontale BREF's. Zo zijn in de BBT-conclusies voor de intensieve pluimvee- of varkenshouderij specifieke maatregelen opgenomen voor de opslag van dierlijke mest.

Voor de opslag van verpakte gevaarlijke stoffen en de opslag van vloeistoffen en gassen in opslagtanks zijn voorwaarden gesteld in de PGS-richtlijnen. Deze zijn van toepassing op basis van de algemeen werkende regels in het Bal. De technische en organisatorische maatregelen uit de BREF EFS zijn verwerkt in deze Nederlandse BBT-documenten.

7.3.3. BREF Energie-efficiëntie

De BREF Energie-efficiency is van toepassing op alle IPPC-installaties, behalve degenen die vallen onder het systeem van Emissiehandel. Deze BREF bevat daarom richtsnoeren en conclusies over technieken voor energie-efficiëntie die voor alle onder de Rie vallende installaties in het algemeen als BAT-compatibel worden beschouwd. Deze BREF:

- bevat geen specifieke informatie over processen en activiteiten in sectoren die onder andere BREF-documenten vallen;
- stelt geen sectorspecifieke BBT vast.

Proces specifieke BAT voor energie-efficiëntie en daarmee samenhangende energieverbruiksniveaus worden in de desbetreffende verticale sectorspecifieke BREF-documenten gegeven. Voor het energieverbruik en de besparende maatregelen wordt verder verwezen naar de toetsing zoals elders in de beoordeling van de aanvraag is opgenomen. Hieruit volgt dat de aangevraagde en vergunde activiteiten met de in dit besluit opgenomen voorschriften in overeenstemming zijn met de BREF Energie-efficiëntie.

8. AMMONIAKEMISSION UIT DIERENVERBLIJVEN

8.1. BBT dierenverblijven ammoniak

8.1.1. Toetsingskader

Voor zover het de toepassing van de BBT in de dierenverblijven betreft, is de aanvraag getoetst aan het Bal, artikelen 4.806, eerste lid, 4.807 en 4.818 tot en met 4.821.

Voor diercategorieën waarvoor het redelijk is om emissie-eisen te stellen zijn maximale emissiewaarden voor ammoniak opgenomen in het Bal. Het besluit geeft een goed beeld van de 'stand der techniek'. Het principe van het besluit is dat alleen huisvestingssystemen, met inbegrip van een aanvullende techniek, met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde zijn toegestaan. De diercategorie en het tijdstip waarop het dierenverblijf is opgericht bepalen of en welke maximale emissiewaarde van toepassing is. Wanneer een huisvestingssysteem met inbegrip van een aanvullende techniek voldoet aan de in het Bal gestelde eisen kan ervan worden uitgegaan dat dit huisvestingssysteem in combinatie met de aanvullende techniek een voor de installatie in aanmerking komende BBT is. Wanneer op basis van dit besluit geen maximale emissiewaarde van toepassing is moet elk huisvestingssysteem, met inbegrip van een aanvullende techniek, worden aangemerkt als de BBT.

8.1.2. Toetsing emissie-eis ammoniak op basis van het Bal

In tabel 3 is per diercategorie en per stal de maximale emissiewaarde naast de emissiefactor van het aangevraagde huisvestingssysteem gezet.

Tabel 3 huisvestingssystemen aangevraagde situatie. Emissiefactor op basis van bijlage V (voor huisvestingssystemen) in combinatie met bijlage VI (voor aanvullende technieken) van de Omgevingsregeling en maximale emissiewaarde op basis van artikel 4.820 (varkens, kippen en kalkoenen) van het Bal.

Stal	Diercategorie/ huisvestingssysteem en indien van toepassing aanvullende techniek/ nummer systeembeschrijving	Aantal dieren	Emissiefactor (kg NH ₃ per dierplaats per jaar)	Maximale emissiewaarde (kg NH ₃ per dierplaats per jaar)	Kolom maximale emissiewaarde
1 boven	Legkippen in volière huisvesting met mestbandbeluchting van ten minste 0,5 m ³ /uur per dierplaats, HE2.3.2.2 & AP100.2 OW 2004.10.V1 i.c.m OW 2017.02.V1	23.325	0,0336	0,125	A
1 onder	Legkippen in volière huisvesting met mestbandbeluchting van ten minste 0,5 m ³ /uur per dierplaats, HE2.3.2.2 OW 2004.10.V1	23.325	0,042	0,125	A
2	Legkippen in volière huisvesting met mestbandbeluchting van ten minste 0,5 m ³ /uur per dierplaats, HE2.3.2.2 OW 2004.10.V1 en OW 2007.09.V1	42.250	0,042	0,068	C

In de legkippenstallen overschrijdt de emissiefactor van het huisvestingssysteem de maximale emissiewaarde niet. De uitvoering van de stal voldoet aan de eis van het toepassen van BBT.

8.1.3. Conclusie BBT-dierenverblijven

De dierenverblijven voldoen voor het onderdeel ammoniak aan de eisen van het Bal. Dit onderdeel is geen reden voor het weigeren van de gevraagde vergunning.

8.2. Ammoniakemissie dierenverblijven

8.2.1. Toetsingskader

Voor zover het de ammoniakemissie uit dierenverblijven betreft, is de aanvraag getoetst aan het direct werkende regel uit de Omgevingsverordening van de provincie Overijssel.

8.2.2. Toetsing

De dierenverblijven van onderhavige installatie liggen niet binnen een zone van 250 meter van een zeer kwetsbaar gebied. Voor deze installatie geldt op grond van de voorbeschermingsregels uit het Voorbereidingsbesluit Omgevingsverordening van de Provincie Overijssel, dat volgens de Ow rechtstreeks deel uitmaakt van het omgevingsplan van de gemeente Hardenberg, geen beperking met betrekking tot het ammoniakplafond. Aan het gestelde in het omgevingsplan van de gemeente Hardenberg wordt daarom voldaan. Het bedrijf ligt op een afstand van 6,4 km van een zeer kwetsbaar gebied.

8.2.3. Conclusie ammoniakemissie uit dierenverblijven

De ammoniakemissie vanuit de dierenverblijven vormt geen reden de gevraagde vergunning te weigeren.

9. GEURHINDER UIT DIERENVERBLIJVEN

9.1. Toetsingskader

De aanvraag is getoetst aan het omgevingsplan gemeente Hardenberg van 7 augustus 2026.

In tabel 4 staan de normen voor de geurbelasting en afstandseisen die van toepassing zijn.

Tabel 4 geurnormen en afstandseisen

Ligging en aard geurgevoelig gebouw	Afstandseis/ norm	Waarde
<i>Geen onderdeel veehouderij</i>		
In de bebouwde kom	Norm	5 OU _E /m ³
In het buitengebied	Norm	8 en 14 OU _E /m ³
In de bebouwde kom	afstand	100 meter
In het buitengebied	afstand	50 meter
<i>Onderdeel veehouderij</i>		
In de bebouwde kom	afstand	100 meter
In het buitengebied	afstand	50 meter
In de bebouwde kom	afstand	100 meter
In het buitengebied	afstand	50 meter

9.2. Toetsing geurhinder

De geurhinder, die afkomstig is van de installatie voor het houden van landbouwhuisdieren in dierenverblijven, is getoetst aan de normen voor de geurbelasting en de afstandseisen uit het omgevingsplan (Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Hardenberg).

Wanneer in de gevraagde situatie aan de normen voor de geurbelasting en/of afstandseisen wordt voldaan, dan vormt geurhinder uit dierenverblijven geen weigeringsgrond voor de aanvraag.

Binnen de installatie worden dieren van diercategorieën gehouden waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld.

9.3. Beoordeling dieren met geuremissiefactoren

Bij diercategorieën waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld in de Omgevingsregeling, moet met behulp van het verspreidingsmodel 'V-Stacks vergunning' de geurbelasting op het geurgevoelige gebouw worden bepaald. In afwijking hiervan moet tot geurgevoelige gebouwen die deel uitmaken van een andere veehouderij een vaste afstand worden aangehouden (artikel 22.100, van het omgevingsplan). Tot geurgevoelige gebouwen binnen een bebouwingscontour geur moet een afstand van tenminste 100 meter worden aangehouden. Buiten een bebouwingscontour geur is deze afstand tenminste 50 meter. Ook moet op grond van artikel 22.103 lid 1 een afstand tussen het geurgevoelige gebouw en de gevel van het dierenverblijf worden aangehouden. Deze afstand bedraagt tenminste 50 meter ten opzichte van geurgevoelige gebouwen binnen een bebouwingscontour geur en tenminste 25 meter ten opzichte van geurgevoelige gebouwen buiten een bebouwingscontour geur.

De maximale geurbelasting (norm) op een geurgevoelig object is vastgelegd in artikel 3 van de Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Hardenberg.

Een berekening van de geurbelasting met het verspreidingsmodel 'V-Stacks vergunning' is bij de aanvraag gevoegd, zie het document Aanmeldnotitie mer-beoordeling i.k.v. omgevingsvergunning milieu van 19 maart 2026.

In tabel 5 is een overzicht gegeven van de geurgevoelige gebouwen in de directe omgeving van het bedrijf. Per gebouw is daarbij zowel de werkelijke afstand als de minimaal vereiste afstand aangegeven en waar nodig is ingegaan op de werkelijke geurbelasting en de van toepassing zijnde norm voor de geurbelasting. Voor een uitgebreid overzicht van alle geurgevoelige objecten wordt verwezen naar de Aanmeldnotitie mer-beoordeling i.k.v. omgevingsvergunning milieu van 19 maart 2026.

Tabel 5 geurbelasting en geurhinder, situatie aangevraagde vergunning.

Geurgevoelige gebouwen, niet zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig gebouw	Cat. gebouw	Geurbelasting (OU _E /m ³)		Gemeten tot buitenzijde			
		Werkelijk	Norm	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Stal	
Berkterondweg 1	Woning	4,9	8	115	0	1	
Timmerweg 2	Woning	1,4	14	128	0	1	
De Vaart 53a	Woning	2,8	8	174	0	1	
Geurgevoelige gebouwen, zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig gebouw	Cat. gebouw	Gemeten tot emissiepunt			Gemeten tot buitenzijde		
		Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Stal	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Stal
De Steeghe 6	Woning	715	0	1	715	0	1
De Steeghe 8	Woning	780	0	1	780	0	1

De Steeghe 12	Woning	530	0	1	530	0	1
---------------	--------	-----	---	---	-----	---	---

De kortste afstand van een emissiepunt van het bedrijf tot de woning bij een intensieve veehouderij op het adres De Steeghe 12 is gelegen op een afstand van 530 meter.

9.4. Conclusie geurhinder dierenverblijven

De afstanden tot en de geurbelasting op geurgevoelige gebouwen vormen geen reden de gevraagde vergunning te weigeren.

10. EMISSIE FIJNSTOF UIT DIERENVERBLIJVEN

10.1. BBT dierenverblijven voor fijnstof

10.1.1. Toetsingskader

Voor zover het de toepassing van de BBT in de dierenverblijven betreft, is de aanvraag getoetst aan het Bal, artikelen 4.806, eerste lid, 4.807, 4.822 en 4.823.

Voor diercategorieën waarvoor het redelijk is om emissie-eisen te stellen voor fijnstof (PM₁₀) zijn maximale emissiewaarden opgenomen in het Bal. Het besluit geeft een goed beeld van de 'stand der techniek'. Het principe van het besluit is dat alleen huisvestingssystemen, met inbegrip van een aanvullende techniek, met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde zijn toegestaan. De diercategorie en het tijdstip waarop het dierenverblijf is opgericht bepalen of en welke maximale emissiewaarde van toepassing is. Wanneer een huisvestingssysteem met inbegrip van een aanvullende techniek voldoet aan de in het Bal gestelde eisen kan ervan worden uitgegaan dat dit huisvestingssysteem, met inbegrip van de aanvullende techniek(en), een voor de installatie in aanmerking komende BBT is. Wanneer op basis van dit besluit geen maximale emissiewaarde van toepassing is moet elk huisvestingssysteem, met inbegrip van een aanvullende techniek, worden aangemerkt als de BBT.

10.1.2. Toetsing emissie-eis fijnstof (PM₁₀) op basis van het Bal

In tabel 6 is per diercategorie en per stal de maximale emissiewaarde naast de emissiefactor van het aangevraagde huisvestingssysteem gezet.

Tabel 6 huisvestingssystemen aangevraagde situatie. Emissiefactor op basis van bijlage V (voor huisvestingssystemen) in combinatie met bijlage VI (voor aanvullende technieken) van de Omgevingsregeling en maximale emissiewaarde op basis van artikel 4.822 (kippen, kalkoenen en eenden) van het Bal.

Stal	Diercategorie/ huisvestingssysteem en indien van toepassing aanvullende techniek/ nummer systeembeschrijving	Aantal dieren	Emissiefactor (gram PM ₁₀ per dierplaats per jaar)	Maximale emissiewaarde (gram PM ₁₀ per dierplaats per jaar)
1 boven	Legkippen in volière huisvesting met mestbandbeluchting van ten minste 0,5 m ³ /uur per dierplaats, HE2.3.2.2 & AP100.2 OW 2004.10.V1 i.c.m OW 2017.02.V1	23.325	52	-
1 onder	Legkippen in volière huisvesting met mestbandbeluchting van ten minste 0,5 m ³ /uur per dierplaats, HE2.3.2.2 OW 2004.10.V1	23.325	65	-

2	Legkippen in volière huisvesting met mestbandbeluchting van ten minste 0,5 m³/uur per dierplaats, HE2.3. [REDACTED] .25 OW 2004.10.V1 en OW 2007.09.V1			46
---	--	--	--	----

Stal 1 voor 46.650 legkippen is een dierenverblijf dat is opgericht voor 1 juli 2015. Voor deze stal is geen maximale emissiewaarde van toepassing. De uitvoering van deze stal voldoet aan de eis van het toepassen van de BBT.

In stal 2 voor 42.250 legkippen overschrijdt de emissiefactor van het huisvestingssysteem de maximale emissiewaarde niet. De uitvoering van deze stal voldoet aan de eis van het toepassen van de BBT.

10.1.3. Conclusie BBT-dierenverblijven

De dierenverblijven voldoen voor het onderdeel fijnstof aan de eisen van het Bal. Dit onderdeel is geen reden voor het weigeren van de gevraagde vergunning.

10.2. Luchtkwaliteitseisen

10.2.1. Toetsingskader

In afdeling 2.2 van het Bkl zijn omgevingswaarden gesteld aan de concentraties van een aantal stoffen in de buitenlucht op leefniveau, die wij als toetsingscriteria moeten hanteren. Deze omgevingswaarden hebben betrekking op de stoffen zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofoxide, fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀), benzeen, lood en koolmonoxide.

In beginsel dient ter beperking van de emissies BBT te zijn toegepast. Worden desondanks overschrijdingen van de omgevingswaarden verwacht en er is sprake van een in betekenende mate bijdrage van de milieubelastende activiteit, dan moet worden gezocht naar aanvullende eisen of alternatieven, waardoor de bijdrage van de veehouderij per saldo niet groter wordt dan voor het te nemen besluit voor de vergunningverlening.

Op grond van de beoordelingsregels van het Bkl kan de vergunning alleen worden verleend, als aannemelijk gemaakt kan worden dat voldaan wordt aan (minimaal) één van de volgende criteria:

- er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een omgevingswaarde;
- er is - al dan niet per saldo - geen verslechtering van de luchtkwaliteit;
- de bijdrage aan de concentratie van een stof is 'niet in betekenende mate'.

10.2.2. Toetsing

De meest relevante luchtkwaliteitseisen voor veehouderijen hebben betrekking op fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀). De stoffen stikstofdioxide en stikstofoxide komen voornamelijk vrij bij verbrandingsprocessen. Gezien de activiteiten van de veehouderij kan worden gesteld dat geen of nauwelijks stikstofdioxide en stikstofoxide worden uitgestoten. De andere genoemde stoffen (zwaveldioxide, benzeen, lood en koolmonoxide) zijn niet relevant bij een veehouderij. Aan de omgevingswaarden die voor deze stoffen zijn vastgesteld, is niet getoetst. Gezien de aard van het bedrijf (veehouderij) zullen deze niet worden overschreden.

Voor fijnstof zijn de volgende omgevingswaarden opgenomen:

- 24-uurgemiddelde omgevingswaarde van 50 µg/Nm³ voor PM₁₀, waarbij geldt dat deze maximaal 35 keer per jaar mag worden overschreden;
- kalenderjaargemiddelde omgevingswaarde van 40 µg/Nm³ voor PM₁₀;
- kalenderjaargemiddelde omgevingswaarde van 25 µg/Nm³ voor PM_{2,5}.

Voor het berekenen van de concentratie van $PM_{2,5}$ zijn nog niet in alle gevallen emissiefactoren bekend. Tot die tijd zal voor de beoordeling van $PM_{2,5}$ worden uitgegaan van een publicatie van het Planbureau voor de leefomgeving. Op basis van een onderzoek van het RIVM ("Attainability of $PM_{2,5}$ air quality standards, situation for the Netherlands in a European context, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED] Planbureau voor de Leefomgeving, Bilthoven 2009) wordt geconcludeerd dat wanneer aan de omgevingswaarden voor PM_{10} wordt voldaan, dit ook geldt voor de omgevingswaarde voor $PM_{2,5}$. De veehouderijen zijn in het algemeen geen belangrijke bron van de uitstoot van fijnstof. Het aandeel $PM_{2,5}$ binnen de uitgestoten hoeveelheid PM_{10} bij volièrestallen voor pluimvee bedraagt ongeveer 6% (zie rapport: Maatregelen ter vermindering van fijnstofemissie uit de pluimveehouderij; effect van een oliefilm op het strooisel in volièrehuisvesting voor leghennen, ASG, februari 2009, rapport 195). Als de luchtkwaliteit aan de omgevingswaarden voor PM_{10} voldoet, dan geldt dit ook voor de omgevingswaarde voor $PM_{2,5}$. Daarbij ligt de achtergrondconcentratie voor $PM_{2,5}$ in Nederland ruimschoots onder de omgevingswaarde.

In artikel 8.17 van het Bkl is opgenomen dat bij het exploiteren van een veehouderij (IPPC-installatie en andere milieubelastende installatie voor het houden van landbouwhuisdieren) geen gebruik kan worden gemaakt van niet in betekende mate (NIBM) wanneer:

- a. de emissie van PM_{10} vanuit de dierenverblijven meer bedraagt dan 800 kg per jaar, en;
- b. de veehouderij in een aangewezen gebied ligt.

Het bedrijf waarvoor vergunning wordt gevraagd heeft een emissie van meer dan 800 kg PM_{10} per jaar en ligt niet in een aangewezen gebied en is niet aangewezen als bron.

Bij de aanvraag zijn de resultaten gevoegd van verspreidingsberekeningen volgens het Nieuw Nationaal Model voor fijnstof. Deze berekeningen zijn gemaakt met het rekenmodel ISL3a, versie 2024.1. Het bedrijf waarvoor vergunning wordt aangevraagd heeft een uitstoot aan fijnstof (PM_{10}) van meer dan 800 kg per jaar. De hoogste fijnstofconcentratie bij het dichtstbijgelegen te beschermen object Berkterondweg 1 is $15,13 \mu g/m^3$. Na aftrek van $2 \mu g/m^3$ aan zeezoutcorrectie is de netto concentratie $13,13 \mu g/m^3$. Dit is lager dan het toegestane maximale jaargemiddelde van $40 \mu g/m^3$.

Zoals eerder in deze vergunning is vermeld past het bedrijf verdergaande technieken toe waarmee de uitstoot van fijn stof wordt gereduceerd.

De omgevingswaarden worden niet overschreden (zie tabel 7).

Tabel 7 Toetsing aan omgevingswaarden op de maatgevende punten.

Stof	Parameter	Omgevingswaarde	Rekenresultaat
PM_{10}	Jaargemiddelde concentratie	$40 \mu g/m^3$	$13,3 \mu g/m^3$
PM_{10}	Aantal overschrijdingen per jaar van het 24-uurgemiddelde van de waarde $50 \mu g/m^3$	35 dagen	4,2 dagen

10.2.3. Cumulatie fijnstof

De emissie van fijnstof (PM_{10}) van de veehouderij bedraagt meer dan 800 kg per jaar. In een straal van 500 meter van deze veehouderij liggen geen andere veehouderijen. De veehouderijen aan de Revensweg 3 (pluimvee) en De Steeghe 8 (varkens) bevinden zich op ca. 600 m en ca. 750 m van de inrichting en liggen daarmee buiten de invloedssfeer. Een cumulatieberekening is daarom niet aan de orde.

10.2.4. Conclusie

Op basis van verspreidingsberekeningen concluderen wij dat wordt voldaan aan de omgevingswaarden voor fijnstof. Luchtkwaliteit vormt geen reden de gevraagde vergunning te weigeren.

11. (VOLKS)GEZONDHEID EN VEEHOUDERIJ

Het aspect bestrijding van besmettelijke ziekten is een aspect dat primair zijn regeling vindt in andere wetgeving. Daarnaast blijft in het kader van verlening van een vergunning op grond van de Ow ruimte voor een aanvullende toets.

Bij een vergunningaanvraag is het van belang om de gezondheid van omwonenden van een veehouderij mee te nemen bij de besluitvorming, ook als daar geen centraal of wettelijk verankerd toetsingskader voor beschikbaar is. Met andere woorden, als door het in werking zijn van de veehouderij risico's voor de volksgezondheid kunnen ontstaan, moeten deze risico's als gevolg voor het milieu bij de beoordeling van de aanvraag worden betrokken.

11.1. Het toetsingskader

Op basis van alle tot nu toe bekende rapporten kunnen geen eenduidige conclusies worden getrokken om duidelijke uitspraken te kunnen doen over de onaanvaardbare gezondheidsrisico's van wonen in de buurt van veehouderijen. Dit wordt als zodanig ook bevestigd door alle tot nu toe gedane uitspraken door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en rechtbanken, waaruit blijkt dat er geen algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten zijn om de volksgezondheid mee te nemen bij de verlening van de omgevingsvergunning milieu.

Voor het opstellen van één beoordelingskader is onvoldoende wetenschappelijke kennis aanwezig. Uit de onderzoeksrapporten kan geen relatie worden gelegd tussen de afstand tot veehouderijen en de gezondheidsrisico's voor omwonenden.

Op 7 juli 2016 verschenen de volgende onderzoeksrapporten¹:

- Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO), RIVM, juli 2016, RIVM Rapport 2016-0058;
- Emissies van endotoxinen uit de Veehouderij: emissiemetingen en verspreidingsmodellering, Wageningen UR Livestock Research, juni 2016, rapport 959;
- Additionele maatregelen ter vermindering van emissies van bioaerosolen uit stallen: verkenning van opties, kosten en effecten op de gezondheidslasten van omwonenden, Wageningen UR Livestock Research, juni 2016, rapport 949.

Op 16 juni 2017 verscheen het onderzoeksrapport Veehouderij en Gezondheid omwonenden (VGO) (aanvullende studies); Analyse van gezondheidseffecten, risicofactoren en uitstoot van bio-aerosolen, RIVM, juni 2016, RIVM Rapport 2017-0062². Vervolgens is op 8 oktober 2018 door het Nivel het onderzoeksrapport Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III; Longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen; actualisering van gegevens uit huisartspraktijken 2014 – 2016 gepubliceerd³. Op 10 oktober 2019 is door het Nivel het onderzoeksrapport Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III; Longontsteking in de

¹ Deze rapporten zijn op 7 juli 2016 aangeboden aan de Tweede Kamer, zie

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/07/07/kamerbrief-aanbieding-rapporten-gezondheidsrisico-s-rond-veehouderijen>.

² Dit rapport is op 16 juni 2017 aangeboden aan de Tweede Kamer, zie

<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-economische-zaken/documenten/kamerstukken/2017/06/16/kamerbrief-bij-het-rapport-veehouderij-en-gezondheid-omwonenden-aanvullende-studies>.

³ Op 22 oktober 2018 is dit rapport aangeboden aan de Tweede Kamer, zie

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/10/22/kamerbrief-met-reactie-op-deelrapport-veehouderij-gezondheid-omwonenden>.

nabijheid van geitenhouderijen in Gelderland, Overijssel en Utrecht gepubliceerd⁴. Daarnaast is op 24 november 2021 door het Nivel het onderzoeksrapport Longontsteking in de nabijheid van geitenhouderijen in Noord-Brabant en Limburg: actualisering van gegevens uit huisartspraktijken 2017 – 2019 gepubliceerd⁵. Deze laatste drie rapporten zijn deelrapporten van een reeks vervolgonderzoeken in het kader van het onderzoeksprogramma Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO) III.

In het VGO-onderzoek is aangegeven dat gezondheidsrisico's aanwezig kunnen zijn bij met name pluimveehouderijen en in gebieden waar veel veehouderijen liggen (veedichte gebieden waar meer dan 15 veehouderijen binnen 1 km van een burgerwoning zijn gelegen). Het rapport 'Emissies van endotoxinen uit de Veehouderij' concludeert dat de grenswaarde, die door de Gezondheidsraad is vastgesteld voor endotoxine, overschreden wordt binnen 200 meter van een varkenshouderij en binnen 500 meter van een pluimveehouderij. Voor varkenshouderijen geldt dat de maatregelen, die genomen moeten worden om te voldoen aan bestaande normen voor fijnstof en geur, ook de emissie van endotoxine beperken. Voor pluimveehouderijen is de overschrijding van endotoxine zodanig dat aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Het rapport 'Additionele maatregelen ter vermindering van emissies van bioaerosolen uit stallen' geeft inzicht in de maatregelen die door de ondernemer in stallen genomen kunnen worden om een extra reductie van de emissie van bioaerosolen te realiseren, boven op de reductie die al plaatsvindt door het toepassen van technieken om de fijnstof emissie te reduceren. In het rapport is ook een synthese uitgevoerd welke maatregelen op basis van de kosten en de behaalde reductie het meest perspectiefvol zijn.

In het aanvullend VGO-onderzoek worden de conclusies uit het VGO-onderzoek van 2016 bevestigd. Verder laat dit aanvullend VGO-onderzoek tot een afstand van 1,5-2 km rondom een individuele geitenhouderij een verhoogde kans op longontsteking zien. De oorzaak van deze verhoogde kans op longontstekingen rondom geitenhouderijen kan door de onderzoekers niet worden aangegeven. De resultaten van het deelonderzoek naar longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen (VGO III) wijzen, net als de voorgaande onderzoeken, op een associatie tussen het wonen in nabijheid van een geitenhouderij en een verhoogd risico op longontsteking. Ook nu kon de oorzaak van deze verhoogde kans niet door de onderzoekers worden aangegeven. Het eerder gevonden verband tussen een verhoogde kans op het oplopen van een longontsteking en het wonen nabij een pluimveehouderij kon in de nieuwe studie alleen worden bevestigd voor het jaar 2014.

11.2. De gevolgen van de aangevraagde activiteiten

Het toetsingskader naar aanleiding van de op 7 juli 2016 gepresenteerde onderzoeken is in ontwikkeling. Een eenduidige tekst voor de beoordeling is nog niet beschikbaar. De landelijke handreiking 'Veehouderij en Gezondheid' is in voorbereiding. De installatie voor het houden van landbouwhuisdieren in dierenverblijven wordt uitgebreid met een nieuwe stal voor legkippen. Ten gevolge van de toename van het aantal dieren en de omvang van de activiteiten in de installatie, kunnen mogelijk gevolgen voor de volksgezondheid optreden.

11.3. Maatregelen en voorzieningen

Binnen de installatie voor het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf zijn bepalingen door de Wet dieren van toepassing. Deze bepalingen waarborgen dat dierziektes binnen de installatie worden voorkomen, dan wel worden bestreden. Het gaat daarbij onder

⁴ Op 24 april 2020 is dit rapport aangeboden aan de Tweede Kamer, zie

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/24/kamerbrief-over-deelonderzoek-veehouderij-en-gezondheid-omwonenden>

⁵ Op 24 november 2021 is dit rapport aangeboden aan de Tweede Kamer, zie <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/kamerstukken/2021/11/24/kamerbrief-stand-van-zaken-diverse-onderwerpen-diergezondheid>

andere om het gebruik van bedrijfskleding, het naleven van een hygiëneprotocol en het schoonmaken en ontsmetten van veetransportwagens.

Bij de aanvraag is in 'Aanmeldnotitie mer-beoordeling i.k.v. omgevingsvergunning milieu' van 19 maart 2026. aangegeven welke maatregelen worden getroffen om de risico's ten gevolge van de verspreiding van zoönosen te voorkomen of beperken.

11.4. Beoordeling en conclusie

De installatie voor het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf levert niet zodanige risico's op voor de volksgezondheid dat de vergunning om die reden moet worden geweigerd. Voor zover gezondheidsrisico's kunnen ontstaan door geur-, fijnstof- of geluidemissie wordt erop gewezen dat voor deze emissies wettelijke toetsingskaders beschikbaar zijn. Aan de geldende normstellingen wordt voldaan (zie ook de overwegingen in de hoofdstukken 'Geurhinder uit dierenverblijven', 'Geluid' en 'Emissie fijnstof uit dierenverblijven'). Gezondheidsrisico's door deze aspecten worden uitgesloten geacht.

Voor dierenverblijven voor pluimvee zijn maximale emissiewaarden voor fijnstof (PM₁₀) opgenomen in het Bal. Aan deze emissiewaarden, die van toepassing zijn op dierenverblijven die op of na 1 juli 2015 zijn of worden opgericht, wordt voldaan (zie het hoofdstuk 'Emissie fijnstof uit dierenverblijven').

Voor micro-organismen en het voorkomen van zoönosen zijn geen normen of grenswaarden beschikbaar. Alleen voor endotoxinen geeft de Gezondheidsraad een aanbeveling om de gezondheidkundige advieswaarde voor werknemers te verlagen naar 30 EU (Endotoxine Units) per kubieke meter lucht als advieswaarde voor de algemene bevolking. Deze aanbeveling is niet wettelijk verankerd. De gemeente Hardenberg heeft geen beleid voor endotoxinen vastgesteld.

De (goede) werking van de huisvestingssystemen en aanvullende technieken wordt geregeld via artikel 4.5 van de Omgevingsregeling. Artikel 4.817 van het Bal verwijst hiernaar. Dit artikel van het Bal heeft een rechtstreekse werking. Verder zijn op basis van het Bal ook andere algemene regels van toepassing, waaronder de zorgplicht. Wanneer aan het Bal en de Omgevingsregeling en de geldende wetgeving ten aanzien van volksgezondheid en besmettingsgevaar wordt voldaan, zijn er geen redenen om een onderzoekverplichting op te leggen met betrekking tot volksgezondheid.

12. AGRARISCH AFVALWATER

12.1. Het toetsingskader

Het lozen van afvalwater vanuit een veehouderij op de riolering valt onder de reikwijdte van de Ow. Voor deze lozingen gelden in principe algemene regels die zijn opgenomen in het Bal. Het afvalwater dat vrijkomt bij dit bedrijf betreft het water dat gebruikt wordt voor het reinigen van de stallen. Het afvalwater wordt opgevangen in een spoelwaterput en van daaruit periodiek door een loonwerker over het land uitgereden.

12.2. Maatregelen en voorzieningen

De maatregelen en voorzieningen voor de volgende lozingen zijn niet beoordeeld omdat hiervoor in het Bal in de aangegeven artikelen eisen zijn gesteld of zijn opgenomen in het Omgevingsplan van de gemeente Hardenberg:

- het lozen van afvalwater dat vrijkomt bij het reinigen van een dierenverblijf en bij het reinigen en ontsmetten van een veewagen (artikel 4.813 Bal);
- overig afvalwater van huishoudelijke aard (paragraaf 22.3.8.3 Omgevingsplan Hardenberg)

12.3. Beoordeling en conclusie

Voor een aantal specifieke afvalwaterstromen gelden de eisen van het Bal. Doordat de aangegeven artikelen een rechtstreekse werking hebben worden geen voorschriften in de vergunning opgenomen.

13. BODEM

De volgende bodembedreigende activiteiten vinden plaats:

- Opslag van benzine (10 liter);
- Opslag van bestrijdingsmiddelen (30 liter);
- Opslag van ontsmettingsmiddelen (50 liter).

Bovenstaande opslagen van stoffen maken geen onderdeel uit van de ippc-installatie.

Hiervoor gelden paragraaf 3.2.9 en hoofdstuk 4 en de paragrafen 5.2.1 en 5.4.2 van het Bal.

Op grond artikel 5.3 lid 1 van het Bal dient er bij het beëindigen van de opslag van bodembedreigende activiteiten een bodemonderzoek te worden verricht om de kwaliteit van de bodem vast te stellen.

14. ENERGIE

14.1. ENERGIE relevante inrichtingen

Volgens de laatste informatieplicht melding van 6 januari 2024 werd er in 2023 200.000 kWh elektriciteit en 400 m³ aardgasequivalent gebruikt. In aansluiting op de criteria voor inrichtingen die onder de algemene regels vallen, worden inrichtingen met een jaarlijks verbruik van minimaal 25.000 m³ aan aardgasequivalenten of een jaarlijks elektriciteitsverbruik van minimaal 50.000 kWh elektriciteit als energierelevant bestempeld.

De (algemene) regels waaraan het bedrijf moet voldoen ten aanzien van het energiebesparing zijn vastgelegd in het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) paragraaf 3.4.1 (gebouwdeel) en het Bal in par. 5.4.1. (processen en faciliteiten). Daarom zijn er aan deze vergunning geen voorschriften verbonden met betrekking tot het doelmatig gebruik van energie. Bij het voornoemde verbruik kunnen alleen maatwerkvoorschriften worden opgenomen, inhoudende het uitvoeren van een energiebesparingsonderzoek bij gebleken onvoldoende inspanning ten aanzien van het treffen van energiebesparende maatregelen.

14.2. Toetsing

Met ingang van 1 januari 2024 is dit bedrijf voor het aspect energie komen te vallen onder algemene regels. Hieruit voortvloeiend diende men een melding energiebesparing te overleggen waarin men beschrijft welke energiebesparende maatregelen men heeft uitgevoerd. Op 6 januari 2024 is deze melding ingediend. Wij hebben de gegevens van deze melding bij de beoordeling van deze aanvraag betrokken. Uit de overgelegde gegevens blijkt een deel van de energiebesparende maatregelen al getroffen.

De aanvrager heeft aangegeven dat de navolgende maatregelen vanaf 2024, 2025 worden uitgevoerd; FC2, FC4, FC5, FK1, GB5, GF7, GF9, GF10, GG2 en FG2.

Omdat de algemene regels om de maatregelen te treffen rechtstreeks werkend zijn vanuit de wetgeving hebben wij geen titel om dit in voorschriften op te nemen in deze vergunning. Dit laat onverlet dat de aanvrager de genoemde maatregelen voor zover deze voldoen aan de uitgangsvoorwaarden dient uit te voeren. Het team Toezicht en Handhaving van de Omgevingsdienst IJsselland zal verder toezien op de naleving van alle bepalingen.

Verder dient de aanvrager 4-jaarlijks, vanaf 1 december 2027 informatie te verschaffen over de (dan) getroffen energiebesparende maatregelen via het loket van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO).

15. GELUID

15.1. Toetsingskader

In het Omgevingsplan gemeente Hardenberg zijn regels opgenomen met betrekking tot het geluid, vanwege agrarische activiteiten. In artikel 22.65, zijn de volgende waarden opgenomen:

Lid 1: Met het oog op het voorkomen of het beperken van geluidhinder is, in afwijking van artikel 22.63, eerste lid, het geluid door een activiteit waarvan agrarische activiteiten de kern vormen, maar dat geen glastuinbouwbedrijf is dat is gelegen in een glastuinbouwgebied, op een geluidgevoelig gebouw, niet hoger dan de waarde, bedoeld in tabel 22.3.5.

Tabel 22.3.5 Waarde voor geluid op een geluidgevoelig gebouw door een agrarische activiteit, niet zijnde een glastuinbouwbedrijf dat is gelegen in een glastuinbouwgebied

	06.00 – 19.00 uur	19.00 – 22.00 uur	22.00 – 06.00 uur
Langtijdgemiddeld beoordelingsniveau, $L_{AR,LT}$ veroorzaakt door de vast opgestelde installaties en toestellen	45 dB(A)	40 dB(A)	35 dB(A)
Maximaal geluidniveau, L_{Amax} als gevolg van activiteiten	70 dB(A)	65 dB(A)	60 dB(A)

In Tabel 22.3.6 zijn waarden binnen de in- of aanpandige geluidgevoelige gebouwen gegeven.

Tabel 22.3.6 Waarde voor geluid in geluidgevoelige ruimten binnen in- of aanpandige geluidgevoelige gebouwen, door een agrarische activiteit, niet zijnde een glastuinbouwbedrijf dat is gelegen in een glastuinbouwgebied.

	06.00 – 19.00 uur	19.00 – 22.00 uur	22.00 – 06.00 uur
Langtijdgemiddeld beoordelingsniveau, $L_{AR,LT}$ veroorzaakt door de vast opgestelde installaties en toestellen	35 dB(A)	30 dB(A)	25 dB(A)
Maximaal geluidniveau, L_{Amax} als gevolg van activiteiten	55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)

Lid 3: Bij het bepalen van het maximaal geluidniveau (L_{Amax}), bedoeld in het eerste en tweede lid, blijft buiten beschouwing het geluid als gevolg van:

- laden en lossen en het in- en uitrijden van landbouwtractoren of motorvoertuigen met beperkte snelheid, in de periode tussen 06.00 uur en 19.00 uur;
- laden en lossen in de periode tussen 19.00 uur en 06.00 uur, voor zover dat ten hoogste één keer in die periode plaatsvindt; en
- het wassen van kasdekken in de periode tussen 19.00 uur en 6.00 uur.

15.2. Vergunde situatie omgevingsvergunning

De geldende geluidvoorschriften van de vergunning, verleend in mei 2024, blijven behouden: zij het binnen de vergunning als maatwerkvoorschrift. In de vigerende omgevingsvergunning van

2024 zijn geluidsvoorschriften opgenomen, waaraan in het akoestisch onderzoek in eerste instantie getoetst is.

De omgeving van de milieubelastende activiteiten daaraan gerelateerd de te beschermen woonomgeving sluit het best aan bij de typering 'landelijk gebied' uit de Handreiking Industrielawaai en vergunningverlening. De milieubelastende activiteiten betreft een pluimveehouderij en beschikt over een geldende vergunning op grond van de Wabo. Deze is volgens de Invoeringswet Omgevingswet gelijkgesteld aan een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteiten voor onbepaalde tijd en kan daarom worden aangemerkt als een bestaande MBA. Als grenswaarde voor bestaande MBA's geldt voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau (LAr,LT) in beginsel 50 dB(A) etmaalwaarde (hoofdstuk 4 van de Handreiking Industrielawaai en vergunningverlening).

Bij de aanvraag is een akoestisch rapport gevoegd dat is opgesteld door De Geluidpraktijk. Het rapport met datum 8 oktober 2025 maakt onderdeel uit van de aanvraag.

15.3. Bedrijfssituatie

De meest nabij gelegen woningen van derden bevinden zich aan de oost- en zuidzijde. Dit betreffen de woningen Berkterondweg 1, Timmerweg 2 en De Vaart 55. Deze woningen zijn gelegen op afstanden variërend van 100 tot 140 meter, gemeten vanaf de grens van de locatie.

Er worden nu 46.650 leghennen gehouden en dit wordt uitgebreid tot 88.900 stuks. Voor deze bedrijfsvoering wordt naast de bestaande stal een nieuwe pluimveestall opgericht met een nieuwe inpandige mestopslag. Aan de stallen zullen overdekte uitlopen worden gerealiseerd (wintergarten) waarin een deel van de hennen overdag kunnen rondscharrelen 'in de buitenlucht'. Wekelijks worden eieren afgevoerd.

De akoestisch relevante bedrijfsactiviteiten in het bedrijf zijn onder meer de ventilatoren van de stallen, transportbewegingen met vrachtwagens, het lossen van voer, het laden en lossen van dieren, de afvoer van eieren en mest, de aan- en afvoer van diverse hulp- en afvalstoffen. Naast voornoemd vrachtverkeer vinden ook verkeersbewegingen met personenwagens plaats. Voor een uitgebreide omschrijving van de representatieve bedrijfssituatie voor de gehele milieubelastende activiteiten wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van het opgestelde rapport (De Geluidpraktijk, 8 oktober 2024).

15.4. Beoordelingspunten

De beoordelingspunten zijn gesitueerd ter plaatse van de gevels van de dichtstbijzijnde woningen van derden. Het betreft hier woningen aan de Berkterondweg, De Vaart en de Timmerweg.

15.5. Geluidsbelasting

Uit de berekeningsresultaten blijkt dat met de Reguliere bedrijfssituatie (RBS) aan de regels voor geluid, zoals die zijn opgenomen in artikel 22.65 van het omgevingsplan gemeente Hardenberg, kan worden voldaan.

Als de berekende resultaten voor de beoogde situatie van de uitzonderlijke bedrijfssituatie (UBS) vergeleken worden met de waarden uit het Omgevingsplan, dan blijkt dat op enkele beoordelingspunten niet kan worden voldaan aan de gestelde normen voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau (LAr,LT). Het betreft activiteiten die gepaard gaan met de afvoer van de leghennen (2 dagen per jaar) en tijdens het reinigen van de stallen (4 dagen per jaar).

15.6. Overweging akoestische situatie

Wanneer sprake is van een bestaande situatie, waarvoor wijziging van de bedrijfsvoering mede strekt ter wijziging van de eerder verleende vergunning - zoals in onderhavige situatie - kan de milieubelastende activiteit - rechten ontleen aan de eerder verleende vergunning. Het is dan niet zonder meer mogelijk om strengere geluidsvoorschriften op te leggen.

Het bevoegd gezag kan de rechten die een vergunninghouder ontleende aan eerder verleende vergunningen uitsluitend wijzigen voor zover blijkt dat de nadelige gevolgen die de milieubelastende activiteiten voor het milieu veroorzaakt, gezien de ontwikkeling van de technische mogelijkheden tot bescherming van het milieu verder kunnen, of, gezien de ontwikkeling van de kwaliteit van het milieu, verder moeten worden beperkt.

Uit jurisprudentie blijkt dat voor de vaststelling van de 'bestaande rechten' - en de daarbij behorende geluidruimte - moet worden uitgegaan van de feitelijke bedrijfsvoering op basis van de eerder verleende vergunning(en) en meldingen. Daarbij moet het vanzelfsprekend gaan om activiteiten die redelijkerwijs (expliciet of impliciet) in de aanvraag om vergunning van destijds zijn genoemd en niet om uitbreidingen die in een later stadium - zonder vergunning en of meldingen - hebben plaatsgevonden.

De in het akoestisch onderzoek beschreven geluidsbronnen en geluidproducerende activiteiten zijn niet wezenlijk anders of intenser dan de situatie zoals die voorheen is geweest.

15.7. Geluidsreducerende maatregelen (BBT)

In de bijlage bij de Ow is de volgende begripsbepaling opgenomen voor BBT. Het betreft het meest doeltreffende en geavanceerde ontwikkelingsstadium van de activiteiten en exploitatiemethoden om de emissies naar en de gevolgen voor het milieu zo ver als mogelijk is te voorkomen. Hierbij is de praktische bruikbaarheid aangetoond van speciale technieken om het uitgangspunt voor de emissiegrenswaarden en andere vergunningsvoorwaarden te vormen. Hierbij wordt verstaan onder:

- technieken: zowel de toegepaste technieken als de wijze waarop de installatie wordt ontworpen, gebouwd, onderhouden, geëxploiteerd en ontmanteld;
- beschikbare: op zodanige schaal ontwikkeld dat de betrokken technieken, kosten en baten in aanmerking genomen, economisch en technisch haalbaar in de betrokken industriële context kunnen worden toegepast, onafhankelijk van de vraag of die technieken wel of niet binnen Nederland worden toegepast of geproduceerd, mits zij voor de exploitant op redelijke voorwaarden toegankelijk zijn;
- beste: het meest doeltreffend voor het bereiken van een hoog algemeen niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel.

Dit betekent dat de beste beschikbare techniek wordt toepast als die technisch en economisch haalbaar zijn en in redelijkheid verlangd kunnen worden in relatie tot de bedrijfstak. Onder beste beschikbare technieken kan onder andere worden verstaan een optimalisatie van de lay-out van het bedrijf, de bedrijfsvoering en toe te passen installaties. Wanneer het bevoegd gezag met de geluidsvoorschriften aansluit op de situatie met de beste beschikbare technieken wordt de belasting van het milieu zoveel mogelijk voorkomen.

De volgende beste beschikbare technieken zijn van toepassing:

- De geluidsvermogen-niveaus van de ventilatoren zijn volgens de huidige stand der techniek.
- De geluidsvermogen-niveaus van de eigen landbouwvoertuigen zijn volgens de huidige stand der techniek.

Los van bovengenoemde staat 'good housekeeping' hoog in het vaandel. Zo zijn en worden de volgende maatregelen getroffen:

- het buitenterrein, alsook de in- en uitritten, zijn vlak afgewerkt, waardoor onnodige geluidspieken worden voorkomen;

- op het terrein moet rustig worden gereden en mag geen onnodig gas worden gegeven;
- bij vervanging van geluidsproducerende apparaten, voertuigen etc. zal indien mogelijk een geluidsarmer type worden aangeschaft.

Overwogen wordt dat de milieubelastende activiteiten al in voldoende mate maatregelen heeft getroffen die als doel hebben het tegengaan van te vermijden geluidsemissies naar de omgeving.

Daarnaast worden enkel de grenswaarden van het Omgevingsplan overschreden in de beoogde uitzonderlijke bedrijfssituaties die te maken hebben met het afvoeren van leghennen, gedurende maximaal 2 dagen per jaar en het reinigen van de stallen, gedurende maximaal 4 dagen per jaar.

15.8. Afweging

Na zorgvuldige afweging over het geluid, waarin de belangen van de milieubelastende activiteiten en de bescherming van de woonomgeving zijn gewogen, wordt de geluidsemissie die de milieubelastende activiteiten naar de omgeving veroorzaakt op grond van de aanvraag toelaatbaar geacht en daarmee is de milieubelastende activiteiten passend in haar omgeving.

15.9. Maatwerkvoorschriften

Ter bescherming van de leefomgeving zijn de berekende geluidsniveaus opgenomen als maatwerkvoorschriften bij deze vergunning.

16. ANDERE REGELS EN WETTEN

Het verlenen van deze vergunning houdt niet in dat hiermee is voldaan aan de bepalingen die in de Ow of andere wetten en regels (zoals een besluit op basis van de Wet dieren) zijn gesteld dan wel op grond hiervan worden voorgeschreven.

17. CONCLUSIE

Vanuit het toetsingskader dat betrekking heeft op de uitbreiding van het aantal dieren en de activiteiten van de inrichting kan worden geconcludeerd, dat de omgevingsvergunning kan worden verleend.

BIJLAGE 1 – BEGRIPPENLIJST

Voor de begrippen die niet in deze lijst zijn opgenomen refereren wij naar de definities zoals die zijn opgenomen in de geldende wet- en regelgeving (zoals de Omgevingswet, het Besluit activiteiten leefomgeving, het Besluit kwaliteit leefomgeving, het Besluit bouwwerken leefomgeving, de Omgevingsregeling, de Wet veiligheidsregio's, etc.)

Begrip	Definitie
BBT	Beste beschikbare technieken
BREF	BBT Referentie document. Een in Europees verband vastgesteld document waarin de BBT worden beschreven die specifiek zijn voor een bepaalde branche of activiteit
E-PRTR	European Pollutant Release and Transfer Register
Feestdagen	Feestdagen zoals gedefinieerd in de Algemene termijnenwet
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IPLO	Informatiepunt Leefomgeving
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control
MER	Milieueffectrapport
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland is een uitvoerende dienst van het Nederlandse ministerie van Economische Zaken en Klimaat.
Hemelwater	Alle neerslag, zoals regen, sneeuw of hagel.
Riolering	Bedrijfsriolering of openbare riolering.
BB-CVM	Bodembescherming: combinaties van voorzieningen en maatregelen (informatiedocument BBT)
Functioneel ondersteunende activiteiten (foa)	Milieubelastende activiteiten op dezelfde locatie, die de kernactiviteit functioneel ondersteunen.
Monitoring	Gedurende langere tijd op systematische wijze verzamelen van gegevens over de fysieke leefomgeving of onderdelen daarvan door bestuursorganen.
Stand der techniek	Het hoogste niveau van technische ontwikkeling dat op een bepaald tijdstip is bereikt binnen een branche.
Installaties	Onderdelen die als een zelfstandige eenheid kunnen worden beschouwd. Installaties kunnen met elkaar verbonden zijn, bijvoorbeeld via pijpleidingen.
PGS 15	Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen, 2021 versie 1.0 (augustus 2021) – Interim PGS
Geluidgevoelige gebouwen of ruimten	Gebouwen of ruimten als bedoeld in artikel 3.21 en 3.22 van het Besluit kwaliteit leefomgeving.
Langtijdgemiddeld beoordelingsniveau (LA _r ,LT)	Het A-gewogen gemiddelde van de afwisselende niveaus van het ter plaatse, in de loop van een bepaalde periode optredende geluid en zo nodig gecorrigeerd voor de aanwezigheid van impulsachtig geluid, tonaal geluid of muziekgeluid, vastgesteld en beoordeeld overeenkomstig de 'Handleiding meten en rekenen industrielawaai', uitgave 1999.

Maximaal geluidsniveau (LA _{max})	Het hoogste A-gewogen geluidsniveau, afgelezen in de meterstand 'fast', verminderd met de meteocorrectieterm C _m . De meterstand 'fast' komt overeen met een tijdconstante van 125 ms.
Verkeersbeweging	Het aan- of afrijden met een persoon-, bestel- of vrachtwagen.
Europese geureenheid (ouE)	Eén Europese geureenheid is de hoeveelheid geurstoffen die, bij verdamping in één kubieke meter neutraal gas onder standaard condities, een fysiologische respons oproept bij een panel (detectiegrens) gelijk aan de respons die optreedt bij verdamping van 123 µg n-butanol (CAS-Nr. 71-36-3) in één kubieke meter lucht onder standaard condities (concentratie is 0,040 µmol/mol).
Geuremissie	Hoeveelheid geur die per tijdseenheid wordt geëmitteerd uitgedrukt in Europese geureenheden; de geuremissie is gelijk aan de geurconcentratie in de geëmitteerde luchtstroom vermenigvuldigd met het debiet van de luchtstroom.
Geurbelasting	Geurconcentratie in de omgeving (per tijdseenheid). De geurbelasting wordt uitgedrukt in Europese geureenheden per kubieke meter lucht bij een bepaalde percentielwaarde (ouE/m ³ als x-percentiel van de uurgemiddelde concentratie). De x-percentielwaarde vertegenwoordigt de tijdsfractie van een jaar waarvoor geldt dat gedurende deze tijdsfractie de geurconcentratie beneden deze aangegeven concentratie blijft of gelijk is aan deze waarde.
Geurconcentratie	Hoeveelheid Europese geureenheden per kubieke meter lucht (ouE/m ³) onder standaardcondities.
Geuremissie	Hoeveelheid geur die per tijdseenheid wordt geëmitteerd uitgedrukt in Europese geureenheden. De geuremissie is gelijk aan de geurconcentratie in de geëmitteerde luchtstroom vermenigvuldigd met het debiet van de luchtstroom.
NIBM	Niet in betekenende mate
Micro-organisme	Elke cellulaire of niet-cellulaire micro-biologische entiteit met het vermogen tot replicatie of tot overbrenging van genetisch materiaal, met inbegrip van virussen, viroïden en dierlijke en plantencellen in cultuur.